

Riksdagens protokoll

2005/06:122

Fredagen den 12 maj

Kl. 9.00 – 12.50

Protokoll
2005/06:122

---

1 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2005/06:380

Till riksdagen

Interpellation 2005/06:380 av Karin Enström (m)

Svenska anmälningar till militära styrkeregister

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 12 juni 2006.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 10 maj 2006

Försvarsdepartementet

Leni Björklund

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

2 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2005/06:FPM90 Begränsningsdirektiv om mätinstrument med kvicksilver *KOM(2006)69* till miljö- och jordbruksutskottet

2005/06:FPM91 Ändring av begränsningsdirektiv om perfluoroktansulfonat (PFOS) *KOM(2005)618* till miljö- och jordbruksutskottet

3 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2005/06:203 till utrikesutskottet

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Justitieukskottets betänkanden 2005/06:JuU25 och JuU41

5 § Skydd för störningskänslig forskning

Föredrogs
utbildningsutskottets betänkande 2005/06:UbU18
Skydd för störningskänslig forskning (prop. 2005/06:69).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 16 maj.)

*Åtgärder mot svarttaxi
m.m.*

6 § Åtgärder mot svarttaxi m.m.

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2005/06:TU14
Åtgärder mot svarttaxi m.m. (prop. 2005/06:109).

Anf. 1 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Nu måste jag göra en del besvikna, nämligen de som har förväntat sig en sång inom det här området. Jag har nämligen inte haft tid att hitta någon lämplig sång när det gäller åtgärder mot svarttaxi. Jag hoppas att vi kan fortsätta den traditionen på annat sätt.

I dag handlar det nämligen om att vi ska vidta effektiva åtgärder mot svarttaxi och om påföljder. Ekonomisk brottslighet inom taxibranschen måste nämligen sättas åt, dels för att seriösa taxiföretag måste ha bra villkor och förutsättningar, dels för att alla faktiskt ska vara med och bidra till välfärden genom skatt.

I betänkandet finns ett tillkännagivande till regeringen om obligatoriska redovisningscentraler, och dessutom finns det två reservationer och ett särskilt yttrande. Nu kan debatten börja!

Anf. 2 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m):

Herr talman! Vi ska diskutera ett betänkande, *Åtgärder mot svarttaxi*, som kanske inte innehåller så väldigt många frågor, men vi kan dem – vi har lärt oss genom åren. Nu har vi ett tillkännagivande igen från utskottet om att vi vill att åtgärder ska vidtas, och det är ju ändå glädjande. Samtidigt är det väl lite genant för utskottets majoritet att prata i ord och försöka visa hur positiva de är bara genom att försöka dölja regeringens handlingsförlamning.

Vi kan dra oss till minnes frågan om tömningscentraler. Vi hade ett tillkännagivande under riksdagsåret 2001/02, då vi bad om att vi skulle få en utredning till stånd och att det skyndsamt skulle vidtas åtgärder. Det var väl bra att någonting skulle ske! Vad säger vi sedan i utskottet? Jo, i utskottets betänkande TU5 från 2003/04 utgår vi från att förslag lämnas skyndsamt om införande av ett system och att det händer någonting med

tömningscentraler för att komma åt svarttaxi. Mina vänner, detta var under riksdagsåret 2003/04.

Nu befinner vi oss i slutet av 2005/06 och säger att vi förutsätter att regeringen under innevarande mandatperiod kommer med en lagrådsremiss, så att frågan kommer på rull. Mina frågor till Brandin är: Är du stolt över regeringen? Är detta vad svenska folket vill höra? Är detta den hastighet som små, enkla, självklara saker ska ha för att genomföras? Jag skäms å mina egna och mina borgerliga kamraters vägnar över att vi har en regering som inte har någon som helst förmåga.

Det finns många viktiga saker att ta upp. När svenska folket hör om svarttaxiverksamhet så tänker de naturligtvis på ekonomisk brottslighet, och det är en stor ekonomisk brottslighet. Det döljs ett antal miljarder kronor i denna verksamhet. Det är nog så skrämmande, men det är också skrämmande ur andra synvinklar. Just i samband med svarttaxiverksamhet vet vi att det förekommer mycket våld, misshandel och kriminell verksamhet över huvud taget. Det är ofta unga människor som, kanske av oförstånd, nyttjar svarttaxi. Ibland går det bra, och ibland går det faktiskt väldigt illa.

Herr talman! Vi har också tagit upp en taxameterfråga. Där har Magdalena Andersson från Jönköping på ett utomordentligt sätt skrivit en motion som redovisar problematiken runt en kanske liten verksamhet inom det här området – limousinetjänst. Vad tycker utskottets majoritet här? Jo, ni tycker ingenting! I vanlig ordning tycker inte regeringsföreträdare egentligen någonting, utan de säger att de har samma uppfattning som regeringen. Kan Brandin redovisa vilken den uppfattningen är för mig? Kan Brandin tala om ifall han tycker att vi har ett samhälle som behandlar våra näringsidkare likvärdigt och på ett seriöst sätt i vårt land? Magdalena Andersson har tagit upp problematiken hur lagstiftningen tolkas olika. Jag har försökt få majoriteten i utskottet att förstå det här, men det finns ingen vilja. Man säger: Nej, vi litar på myndigheter, och vi litar på Vägverket.

Ändå vet utskottet om att Länsstyrelsen i Jönköping bland annat uppmanat till ett överklagande till Vägverket för att få frågan prövad. Varför ska regler tolkas olika i Stockholm? Varför ska det vara dispenser på ett enkelt sätt i Stockholm, Göteborg och kanske Malmö men inte på våra mindre orter? Det ser inte utskottets majoritet som något problem. Här ska det vara olika lagstiftning, kan man i princip säga – åtminstone en grov olikhet i tolkningen.

Nu får det inte ske några missförstånd om min synpunkt på det här. Det är ju det man alltid får befara från den här regeringen, till exempel att man kanske till och med ska ändra lagstiftningen så att det blir omöjligt med limousineservice utan taxameter även i våra storstäder. Men jag hoppas att även Brandin i sitt inlägg går upp och säger att det inte är det som vi vill ha. Vi vill ha möjligheten att man ska kunna få dispens även ute i landet.

Jag ska inte gå in i detalj på vad denna fråga handlar om. Eftersom jag ser att Magdalena Andersson finns här i kammaren i dag är jag övertygad om att hon med stor entusiasm och stort kunnande kommer att redovisa den frågan. Den finns ju också med i vår reservation nr 2.

Herr talman! Vi har två reservationer i detta betänkande. Den ena handlar om taxameterfrågor, som naturligtvis är en jätteviktig fråga, och

jag hoppas att Brandin kommer att redovisa några tankar kring det. Vi har också reservation nr 1 om fullbordande av brott. I vanlig ordning yrkar Moderata samlingspartiet bifall endast till en reservation. Det är alltid den första reservationen, och vi yrkar alltså bifall till reservation 1 under punkt 2.

Innan jag avslutar vill jag säga att jag tycker att det är bra att vi kan pressa regeringen med tillkännagivanden, för det är ju vårt instrument. Men, som sagt, med tanke på hur de tidigare hanterat våra tillkännagivanden börjar jag tröttna och förstå att tillkännagivanden från Socialdemokraterna i detta utskott kan de gå med på bara för att dölja handlingsförlamningen hos regeringen.

Anf. 3 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Herr talman! Inledningsvis vill jag yrka bifall till reservation nr 2.

Svarttaxi är en omfattande oseriös näring, om man nu får kalla den så, vid sidan av den seriösa taxinäringen. Det är en olaglig taxiverksamhet som förekommer i hela landet, särskilt i de större städerna. Förutom den ohederliga konkurrensen som tidigare nämnts innebär det också en stor skatteförlust för samhället, men det stora och svåra är dock den brottslighet som följer i spåren av verksamheten. Rån, misshandelsbrott, stölder och även våldtäkter förekommer. Det är en av de mer tråkiga delarna av svarttaxiverksamheten.

För att komma åt svarttaxiverksamheten krävs såväl en skarpare lagstiftning som fler poliser och andra åtgärder. Inspiration till detta finns att hämta i Norge och andra länder. Vi vill också ha möjlighet till snabbare bötfällning även vid enstaka körningar. Vi vill att polis och åklagare, som i dag saknar bra möjligheter att beslagta och förverka fordon som brukas vid denna verksamhet, får den möjligheten. Vidare borde körkortsåterkallande vara möjligt, vilket vore ett enkelt sätt att kunna utmäta straff.

Med hänsyn till det stora ansvar som är förenat med yrkesmässig befordran av personer, som vi vill att ordinarie taxiverksamhet ska ha, handlar det om taxiförarlegitimation samt körprov i samband med taxi-legitimation, vilket kommer att påverka trafiksäkerheten positivt. Det är sådant som vi kräver av den egentliga näringen och som vi har all anledning att tro inte finns hos den illegala delen av densamma. Det finns många risker, många faror, med svarttaxiverksamhet.

Jag vill också, herr talman, uppmärksamma den ekonomiska brottsligheten inom taxinäringen. Vi kan läsa att för närvarande planeras åtgärder vid bland annat Skatteverket för att komma till rätta med problemet. Problemet är stort. 20–25 % av branschens omsättning bedöms komma från fiffel. Det handlar om många miljarder kronor. Även Taxiförbundet har uppmärksammat problemet och välkomnar krafttag mot fusket. Det är angeläget att arbetet påskyndas så att vi ser snara förslag.

Men även om taxameterfrågor och rutiner kring tömningar är vapen i denna kamp får det inte leda till alltför stelbenta regelverk. Behovet av undantag för bland annat limousineservice har uppmärksamats av föregående talare. Möjligheten finns i dag, men reglerna är alltför strikta för att kunna tillämpas på ett rimligt sätt. Undantag kan inte göras generellt för förbokade kunder, utan särskilt undantag och tillstånd måste begäras för varje enskild kund. Dessutom har dispensmyndigheten länsstyrelsen hörts tillämpa reglerna olika strängt. Vi tycker att förbeställda resor ska

kunna tillåtas på ett enklare sätt så att inte varje resa måste kräva speciellt tillstånd. Det måste finnas utrymme för en öppning också i denna fråga.

Herr talman! Med detta yrkar jag återigen bifall till reservation nr 2.

Anf. 4 TUVE SKÅNBERG (kd):

Herr talman! Jag instämmer i yrkandet om bifall till reservation 2 om taxameterfrågor och utvecklar därför inte ytterligare den argumentation som vi just tagit del av och som även finns i reservationen.

I stället vill jag lyfta fram Kristdemokraternas särskilda yttrande om veteranfordon. Där vill vi, utan att gå emot majoriteten i utskottet, framhålla att de striktare bestämmelserna, som är nödvändiga för att komma åt svarttaxiverksamheten, måste definieras så tydligt att inte alla körningar med personbil eller lätt lastbil, som sker mot ekonomisk ersättning, ska falla under yrkestrafiklagens straffbestämmelser.

Vi anser att det måste vara fullt möjligt att vid till exempel studentexamen, bröllop och andra högtider kunna anlita en person, någon som man inte är släkt eller närmare bekant med, för att få en körning just en sådan högtidsdag. Det kan handla om veteranbilar och andra intressanta fordon. Brandbilar används till exempel i min hemkommun Simrishamn. Det förekommer också lövade bilar och så vidare.

Vi utgår från att regeringen inte har för avsikt att omintetgöra möjligheten att anlita någon för sådana transporter, som alltså sker någon enstaka gång om året under festliga förhållanden. Vi noterar dock att propositionen inte tydliggör detta på ett tillfredsställande sätt, och därför lyfter vi fram det i det särskilda yttrandet. Jag välkomnar om Brandin skulle vilja understryka att vi inte behöver oroas. Om han inte gör det blir jag däremot orolig.

I regeringens proposition resoneras kring vilken typ av körningar som inte är avsedda att omfattas av yrkestrafiklagens bestämmelser om erbjudande av körningar till allmänheten. Det anförs exempel som jag nämnde – körning av släktingar, vänner, arbetskamrater, grannar och andra bekanta. För att tydliggöra att nyttjandet av till exempel veteranfordon och andra intressanta fordon ska kunna fortsätta vid högtidliga tillfällen anser vi att körningarna som utförs mot betalning, också av andra personer än de i propositionen uppräknade, ska undantas från yrkestrafiklagens straffbestämmelser om erbjudande av körningar till allmänheten om de till sin karaktär helt uppenbart inte utgör svarttaxiverksamhet.

Anf. 5 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Vi ska i dag besluta om åtgärder för att minska den allvarliga verksamhet med svarta taxifärder som dagligen pågår över hela landet. Det är ingen liten fråga, och det är glädjande med den stora enigheten om de åtgärder som behövs på de viktigaste områdena, även om det tagit tid. Det har varit en bra process i utskottet i dessa frågor.

Svenska Taxiförbundet gjorde en svarttaxiinventering år 2002. Den visade att det då fanns minst 1 000 svarttaxiförare i landet, och därtill kommer naturligtvis ett okänt mörkertal. Verksamheten förekommer både i stora städer och på mindre orter, och som redan väl redovisats är allvarlig kriminalitet ofta kopplad till att utan tillstånd och mot betalning utan kvitto skjutsa allmänhet. Samtidigt tar svarttaxiverksamheten mark-

nadsandelar från den yrkesmässiga taxiverksamheten och svärtar ned hela branschen.

Svenska Taxiförbundet arbetar självfallet kraftfullt mot den osjysta konkurrensen och har listat sex viktiga åtgärder, som jag vill lyfta fram. Myndigheterna måste

1. prioritera kampen mot svarttaxi,
2. skärpa lagen genom att underlätta bevisningen,
3. öka samverkan mellan polis, förtroendevalda politiker med flera,
4. stänga av vissa av stadskärnornas gator under natten,
5. förbättra kollektivtrafiken och
6. varna allmänheten, främst unga människor, för riskerna med svart-taxi.

I dag tar vi stora steg för att uppfylla det första och andra kravet, och jag hoppas att övriga förslag i stor utsträckning kan tillgodoses på kommunal nivå.

Ett enigt utskott, inklusive Centerpartiet, ställer sig alltså bakom förslaget att den som utfört någon enstaka transport utan att ha tillstånd att bedriva yrkesmässig trafik kan straffas med böter. Detta bör i betydande grad underlätta för polisen att komma åt dem som ofta ägnar sig åt olagliga taxitransporter.

Vi utesluter heller inte att ytterligare straffskärpningar bör ske genom att påföljden fängelse bör kunna komma i fråga i vissa fall vid olagliga persontransporter.

Det här är en grannliga fråga, och jag tycker att skrivningen är bra. Det är ett betydande steg framåt att polisen nu kan lagföra också en enstaka bilkörning, vilket ger böter. Och det handlar alltså inte om släkt, vänner och bekanta utan om körningar av andra.

Centerpartiet lägger som bekant stor vikt vid integritetsfrågor. Även i den här frågan måste man framhålla vikten av att stävja svarttaxiverksamheten mot den enskildes rätt till en personlig integritet. Även om vi nu öppnar för att en enstaka svarttaxikörning i vissa fall – vilka i så fall måste analyseras och preciseras mycket noga – skulle kunna straffas med fängelse, måste vi ha klart för oss att det vore ett orimligt hårt straff för den som utan annan kriminalitet gjort en eller annan körning mot betalning utan tillstånd.

Denna aspekt gör också att jag är tveksam till Moderaternas reservation om att brottet att utföra en svarttaxitransport borde anses vara utfört redan när en överenskommelse om transport har träffats. Det skulle kunna innebära att några förflugna ord om hemskjuts mot eventuell betalning skulle kunna straffas med böter utan vare sig att transport har utförts eller att pengar har överlämnats. Kan det verkligen vara rimligt?

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag under punkten 1 samt till den reservation om limousineservice och taxameterfrågor som Centern också står bakom.

Anf. 6 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Herr talman! Jag hade tänkt inleda mitt anförande med att säga "Äntligen!" men det ska jag inte. Den seriösa taxirörelsen hann före mig. I det senaste numret av Taxi Idag finns nämligen denna rubrik: "Äntligen, äntligen!"

Det är bra att vi nu får ordning på det samhällsproblem som svarttaxi utgör. Jag känner mig mycket nöjd med det betänkande som trafikutskottet har enats om i ett första steg. Jag är övertygad om att alla kommer att kunna åka taxi tryggare där man kan lita på föraren. Inte minst gäller detta kvinnor.

Frågan om redovisningscentraler saknas i detta betänkande, men det pågår en beredning i Näringsdepartementet som vi från utskottet förväntar att vi ska få ta del av i form av en lagrådsremiss innan mandatperioden är slut. För att ytterligare understryka hur viktig frågan om redovisningscentraler är har vi från utskottet gett regeringen ett tillkännagivande om detta.

Vad innehåller då detta första steg av godbitar? Låt oss börja med påföljdsfrågorna. Inledningsvis vill jag slå fast att de nya förslagen i yrkestrafiklagen ska ses som ett komplement till bestämmelserna om olaga yrkesmässig trafik. Det innebär att den som utfört fler än en olaglig persontransport enligt bestämmelsen ska dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att slå fast att svarttaxiverksamheten är ett samhällsproblem. Det är ett faktum att det sprider sig över hela landet. Det är inte längre enbart ett storstadsfenomen. De kriminella inslagen blir också allt vanligare. Polisen, kommuner, Försäkringskassan, skattemyndigheten och givetvis taxis organisationer har jobbat hårt för att komma till rätta med svarttaxiverksamheten, men det har med nuvarande lagstiftning visat sig vara svårt att få stopp på denna illegala verksamhet. Det finns goda exempel där kommuner bland annat har använt omskyllning och införande av stoppförbud. Med dessa åtgärder har man kommit en bit på vägen, men det räcker inte.

Vi socialdemokrater ser allvarigt på dessa missförhållanden och utesluter inte för vår del att ytterligare straffskärpningar bör ske genom att påföljden fängelse bör kunna komma i fråga i vissa fall av olagliga persontransporter.

Herr talman! Det handlar också om att man från ordningsmakten ska kunna beslagta fordon som används för svarttaxiverksamhet. Därför är det positivt att man i Justitiedepartementet bereder ett förslag som syftar till att öka möjligheterna att beslagta och förverka fordon som används vid trafikbrottslighet även om fordonet tillhör någon annan än föraren. En lagrådsremiss planeras under år 2006. Trafikutskottet ser positivt på att frågan om beslagtagning och förverkande av fordon i samband med trafikbrott har uppmärksamats av regeringen och att åtgärder övervägs.

Jag vill i detta sammanhang också ta chansen att peka på det faktum att de som döms för att ha kört svarttaxi i de allra flesta fall får dagsböter. I praktiken innebär detta att de ofta kan återuppta sin illegala verksamhet omedelbart. Detta är naturligtvis oerhört frustrerande för de myndigheter som jobbar med frågan.

Prot. 2005/06:122

12 maj

*Åtgärder mot svarttaxi
m.m.*

Vi har också uppfattat att rättspraxis inte fungerar tillräckligt effektivt för att man ska kunna komma till rätta med problemen. Polis och åklagare saknar en laglig möjlighet att beslagta och förverka ett fordon som upprepade gånger brukas vid svarttaxiverksamhet.

Herr talman! Utskottet är inte främmande för att körkortet bör kunna återkallas vid upprepade förseelser samt att den aktuella bilen tas i beslag och förverkas. Vi i trafikutskottet förutsätter att regeringen noga följer rättsutvecklingen på detta område och att man skyndsamt återkommer till riksdagen om det behöver vidtas ytterligare åtgärder när det gäller påföljdsreglerna, i enlighet med vad vi i trafikutskottet har sagt i frågan. Med det jag här har redogjort för anser trafikutskottet att de motioner som behandlas på detta område är tillgodosedda.

Jag ska kort säga något om limousintrafiken, som alliansen har en reservation om. Redan i den så kallade avregleringspropositionen framhöll regeringen och dåvarande kommunikationsministern att taxameterkravet var en av hörnstenarna för taxis avreglering och en förutsättning för konkurrens på lika villkor. I och med avregleringen 1990 försvann begreppet limousin och andra varianter. Den som erhöll taxitillstånd ska uppfylla kraven för detta och får sedan använda fordonet på det sätt han eller hon önskar inom ramen för gällande lagstiftning.

Senare under 1990-talet skärpte Vägverket kraven för att erhålla undantag från taxameterkravet. Det man hade i åtanke var främst glesbygdstrafik där ett fordon används uteslutande för exempelvis skolskjutsar.

Jag har fullt förtroende för länsstyrelserna och deras hantering av tillstånd för att få köra persontrafik utan taxameter. Låt inte detta bli en tandlös lagstiftning. Vill vi något med att få bort svarttaxin så måste vi ha klara regler. Därför är det bra att länsstyrelserna har hårda regler om tillstånd för limousintrafik.

Herr talman! Som jag sade inledningsvis utgår vi i trafikutskottet från att åtgärder vidtas för att komma åt den ekonomiska brottsligheten i taxinäringen. Det finns utmärkta förslag i utredningen, bland annat om obligatoriska redovisningscentraler. Detta anser vi vara en mycket viktig åtgärd för att äntligen få ordning och reda i branschen så att seriösa taxiåkare ska ha en chans mot den osunda konkurrensen.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag tacka den utmärkta utredningen som ligger till grund för detta betänkande för ett väl genomfört arbete. Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 7 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Brandin börjar med att läsa ur Taxitidningen där man skriver: Äntligen! Brandin sade att han själv hade tänkt använda ordet äntligen. Var det positivt, eller vad lägger du för värdering i ordet äntligen i detta hänseende?

Om man är skribent i en tidning måste man skriva äntligen om det börjar hända någonting efter fem, sex års hantering i en fråga. Vad annars skulle det stå? Tror Brandin att han någon gång under sin tid här i riksdagen kommer att kunna få säga äntligen när det gäller ytterligare åtgärder för att stärka rättsdelen när det gäller taxiverksamhet? Vi får se. Tiden kommer att utvisa detta.

Jag är lite bekymrad när jag hör Brandin tala om att vi måste ha hårda regler för limousineservice. På det sätt som du redovisar det skrämmer det mig. Vi vill också ha hårda regler. Men för Brandin verkar det inte vara något problem att vi har olika tolkningar.

Jag vill att Brandin här i talarstolen i dag säger att han på intet sätt vill att vi ska ta bort den fungerande limousineservice som i dag finns på vissa orter. Det är viktigt. Vill Brandin att seriösa limousineföretag i andra delar av landet också ska få möjlighet? Det är viktigt om Brandin skulle kunna ge den signalen. Så ser inte länsstyrelserna att de kan tolka bestämmelserna.

Jag önskar att Brandin tog kontakt med länsstyrelsefolket som hantear de här frågorna. Det är problemet. Men det behagar inte Brandin att sätta sig in i.

Anf. 8 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Herr talman! Man brukar säga att vädret gör människor glada. Men när man hör Jan-Evert kan man faktiskt tro att det regnar ute. Det är bara bitterhet och bitterhet oavsett vad vi skriver i detta ärende.

Jan kan tala om för Jan-Evert Rådström att jag har mycket nära kontakter med länsstyrelserna. Jag tycker att länsstyrelsen gör ett jättebra jobb när det gäller att ge tillstånd till att köra persontransporter utan taxameter.

När man avreglerade taxi år 1990 skrev man in detta i det beslutet. Det finns ett undantag, och det är Stockholm, Göteborg och Malmö när det gäller SAS limousineservice. Jag tycker att man ska vara mycket restriktiv med att ge tillstånd för övrig limousineservice.

Vill vi komma till rätta med det samhällsproblem som svartaxi ändå är ska vi enligt mitt förmenande inte ha några gråzoner. Vi ska ha klara regler för vad som gäller. Då är taxameterfrågan den viktigaste biten.

Jan-Evert Rådström har själv tagit upp frågan om redovisningscentraler. Hur ska det fungera för limousineverksamheten och redovisningscentraler?

Om vi inte skärper detta riktigt får vi en tandlös lag. Det tror jag inte att någon av oss egentligen vill ha.

Anf. 9 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag tog upp frågan om tömningscentraler. Brandin ställer nu frågan till mig hur jag vill lösa det. Detta är bara ett tecken på att Brandin varken läser eller lyssnar. Han lyssnar inte på våra argumentationer, och han läser inte våra reservationer. Det behagar han inte göra.

Vi menar att det ska finnas en möjlighet för limousineservice att köra förbokade resor. Det är tydligt vad vi tycker. Det borde Brandin ha vetskap om.

Brandin påstår att jag inte är som det väder som vi har i dag. Jag för min del och Moderata samlingspartiet har synpunkter oavsett om det är vackert väder eller dåligt väder. Vi för politik under årets 365 dagar. Vi lägger oss inte ned och solar, som det tyvärr verkar att regeringsföreträdare gör.

Oavsett om det är regn, snö eller blåst ligger ni still och tror att det är söndag.

Anf. 10 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Herr talman! Man kan nästan tro att vi diskuterar SMHI:s verksamhet, men det gör vi inte.

Vi står när det gäller limousineverksamheten fast vid att länsstyrelserna ska vara den instans som avgör detta och att länsstyrelserna också ska ha en restriktiv hållning. Det blir problem med gränsdragningar. Var ska man dra gränsen när det gäller limousineservice?

Jag är helt övertygad om att en del av denna verksamhet är jätteseriös. Men det finns också en del som kan gömma sig bakom ordet limousineservice. Då är vi tillbaka till frågan.

För mig är det ingenting annat än att man kör persontrafik utan att personerna i fråga som åker med kan kontrollera priset på något sätt, exempelvis genom en taxameter. Det är vad vi är emot.

Anf. 11 TUVE SKÅNBERG (kd) replik:

Herr talman! Som Brandin säkert noterade talade jag om veteranfordonen. Jag vill ge Brandin tillfälle att nämna något om det särskilda yttalande som Kristdemokraterna har. Vi vill att det ska stå klart att till exempel utnyttjande av veteranfordon vid en skolavslutning eller studentexamen inte ska behöva falla under svarttaxibestämmelser.

Anf. 12 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Herr talman! Det som utredningen har tittat på är den norska modellen. Den norska modellen eftersträvar flera av oss. Det har också sagts här i talarstolen i dag. Med den norska modellen har man inte problem just när det gäller att köra veteranfordon vid högtidliga tillfällen.

Jag är helt övertygad om att med den lagstiftning som vi förhoppningsvis nu ska anta i kammaren kommer heller inte detta med veteranfordon att vara något problem. Det handlar om att man kör vänner och bekanta antingen med brandbilar, äldre personbilar, motorcyklar eller vad det månde vara. Det kommer inte att vara något problem. Reglerna gäller om när man ger sig in att köra yrkesmässig trafik.

Anf. 13 KARIN THORBORG (v):

Herr talman! Det betänkande om åtgärder mot svarttaxi som vi nu ska ta ställning till är mycket efterlängtat inte bara av oss som är taxikunder utan också av taxinäringen själv, polisen och av skattemyndigheterna.

Taxinäringen avreglerades år 1990. De som genomdrev avregleringen gjorde det nog i ett vällovt syfte att få konkurrens och ge förbättrad service till kunderna. Men erfarenheterna av den avreglerade taxiverksamheten visar att så blev inte fallet. Det blev mer problem än vad man hade väntat sig. Det växte snabbt fram en svart marknad.

Att köra svarttaxi blev en bra inkomstkälla för många. Oseriösa taxi-företagare fuskade med redovisning, skatterna och avgifterna. De seriösa taxiägarna riskerade att slås ut när den omfattande ekonomiska brottsligheten skapade en snedvriden konkurrens. Enligt Skatteverket undanhålls 2–4 miljarder årligen i skatt.

Det blev också bekymmer för kunderna. Rån och våldtäkter i samband med svarttaxi började rapporteras. Det blev inte längre säkert att åka taxi. En utredning tillsattes. Resultatet av utredningen ligger nu till grund för dagens betänkande.

I dag kan vi ta ställning till en del förslag som jag tror kommer att förbättra situationen avsevärt. Om betänkandet går igenom kommer det att bli lättare för polisen att ingripa. Om man inte har taxitillstånd blir det förbjudet att utföra även enstaka persontransporter mot ersättning om man har erbjudit körningar till allmänheten. Det gäller alltså inte vänner och bekanta. De nya bestämmelserna ska ses som ett komplement till bestämmelsen om olaga yrkesmässig trafik.

Jag tycker att det är viktigt att det finns bra taxiförare. Som kund lägger man sitt liv i förarens händer. Hans eller hennes skicklighet avgör om jag kan slappna av och känna att jag åker tryggt. En taxiförare har faktiskt ansvar för andra människors liv, och då behövs det vissa kvalifikationer. Ett tillstånd och någon form av förarlegitimation gör tillsammans att man som kund kan känna att man har vissa garantier för att åka säkert.

Den ekonomiska brottsligheten är omfattande. Utredningen om taxinäringen hade i uppdrag att analysera åtgärder som behövde vidtas för att minska den ekonomiska brottsligheten. Man föreslår en hel del åtgärder för att minska fuskets, bland annat att information från alla taxametrar ska överföras till särskilda redovisningscentraler. Därför ser vi med tillfredsställelse att vi i dag kan göra ett tillkännagivande om att regeringen ska presentera en lagrådsremiss under den här mandatperioden.

Vi tycker också att det är bra att Skatteverket planerar särskilda åtgärder för att komma åt verksamheten.

Jag tror avslutningsvis att de här bestämmelserna sammantaget kommer att ge tydliga signaler till dem som utövar sådan här verksamhet om att detta är någonting som samhället inte tolererar.

Anf. 14 KARIN SVENSSON SMITH (-):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet och avslag på samtliga motioner.

Jag tycker att det är viktigt att vi gör en distinktion här, för vi talar om lite olika saker. Vi talar om svarttaxi, det vill säga att man utan trafikstillstånd i privatbil mot betalning kör okända personer. Vi pratar också om reguljär taxiverksamhet, där det också finns en gråzon, det vill säga att allt inte redovisas till skattemyndigheterna. Jag tror att båda problemen är viktiga, och jag är också nöjd med att vi via betänkandet tar itu med båda verksamheterna.

Här har framförts åtskilliga tack från talarstolen. För egen del skulle jag vilja tacka Transports avdelning 12 i Malmö, och särskilt ombudsmannen Stig Dahlqvist. Han hjälpte mig att sätta mig in i de här frågorna. Han ordnade ett seminarium där både skattemyndigheten, polisen och åklagarna gick igenom vad det fanns för problem i just den region av landet som jag kommer ifrån. Med ledning av de erfarenheter som jag fick i det sammanhanget lämnade jag in en motion hösten 2002. Jag kan nu med tillfredsställelse se att fyra av de fem förslagen till riksdagsbeslut kommer att tillgodoses i och med detta.

I motionen från 2002 står det att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening angående tömning av taxametrar att detta obligatoriskt ska ske i av tillsynsmyndigheten fastställd tömningscentral. Det står också att tillsynsmyndigheten, åklagarmyndigheten och polisen ska ta fram en handlingsplan för att komma till rätta med fuskets i branschen, att polisen får rätt att beslagta slutrapporter från taxametrar – detta är lite

oklart – och att riksdagen som sin mening i motionen anför att det ska räcka med att svarttaxiverksamhet fastställs vid ett tillfälle för att det ska bli fällande dom.

Det här är någonting som är påtagligt för de flesta av oss som nyttjar taxi i Skåne-regionen. För egen del har det hänt att jag på kvällen har tagit taxi från Malmö till Lund. Jag har gått in i en taxi och bett chauffören slå på taxametern och fått beskedet: Då får du åka i en annan bil! Det här är vanligt, och det ska absolut inte få förekomma. Det har förekommit alldeles för länge, och frågan är också utredd åtskilliga gånger sedan avregleringen 1990.

Nu är det då äntligen dags att gå till beslut. Man kan undra hur mycket som har undanhållits skattemyndigheterna under den långa tid som verksamheten har fått fortgå utan erforderliga åtgärder. Man bedömer att det årligen handlar om ett intäktsbortfall på mellan 2 och 4 miljarder kronor. Det är väldigt mycket pengar. Skattemyndigheterna och polisen i Skåne bedömer att ungefär 20 % körs in via taxametern och 80 % är svart verksamhet. Då förstår ni att det är ganska svårt att vara hederlig taxiägare och kunna konkurrera med andra taxiägare som kör på de här andra villkoren.

Det finns mycket i den här valrörelsen som handlar om att gynna småföretag. Jag skulle vilja säga att åtgärder mot skattefusk kanske är det mest angelägna för att det ska gå bra för småföretagen och för att det ska löna sig att vara hederlig. Det är också någonting som Taxiförbundet har verkat för.

När jag kontaktade Transport lärde jag mig att verksamhetens ohederlighet och fusk leder till att arbetsvillkoren försämras. Det är en överetablering som gör att chaufförerna pressas att köra långt över de kör- och vilotider som finns. Det finns problem med att man missbrukar a-kassa, och även många andra problem som gör verksamheten sämre för chauffören.

Detta är en verksamhet som också bidrar till fördomar mot människor som kommer från andra länder eftersom de är mer frekventa bland taxi-chaufförer än i en del andra yrkesgrupper. Då dras alla över en kam. Således är det även av integrationsskäl viktigt att vi kommer till skott med de här frågorna.

Det är också viktigt för de resenärer som använder taxi. Det handlar om rörelsehindrade, människor i glesbygd, äldre människor och kanske en del av oss kvinnor som använder taxi när det är mörkt ute för att kunna känna oss mer trygga. Då blir man ganska beklämd av att det sommaren 2002 förekom 16 anmälda sexualbrott från taxi enligt en undersökning som gjordes. Det ska vara tryggt och säkert att åka taxi. Därför är det angeläget med de åtgärder som vi nu föreslår i samband med det här.

Det är också viktigt att man tar itu med tillsynen och sanktionerna i sammanhanget. I dag är de alldeles för svaga. Det har förekommit att en taxibilsägare med två anställda i två år har kört utan tillstånd och kanske har kört in 1 miljon kronor. Böterna i det fallet blir 3 600 kr. Dessutom händer det att det tar lång tid innan länsstyrelsen drar in trafikillstånden efter det att fällande dom har fallit, vilket innebär att vederbörande lugnt kan köra vidare till dess att tillståndet har dragits in. Detta är en svulst på

samhället. För dem av oss som vill ha trygga och säkra förhållanden i trafiken är det synnerligen angeläget att vi kommer till rätta med det här.

Prot. 2005/06:122
12 maj

Anf. 15 MAGDALENA ANDERSSON (m):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservation 2. Det är glädjande att hela alliansen står bakom reservationen och med andra ord yrkar bifall till den motion som jag har väckt i frågan.

Bakgrunden till motionen är att det i min hemkommun finns en hel del taxiföretag, och även rätt många svarttaxibilar en del kvällar och nätter. Dessutom finns det ett mindre företag som är specialiserat på företagstransporter och andra speciella önskemål. Företaget kör alltså inte taxi, utan det har så kallade hyrverksbilar – limousiner. Den företagare som jag pratar om har dispens från taxameterkravet från länsstyrelsen för persontransporter av utpekade kunder, till exempel Statens jordbruksverk. Men för transporter utöver det ska länsstyrelsen informeras och en kopia av avtalet skickas in till länsstyrelsen. Den här företagaren har också blivit nekad dispens för transporter av brudföljen och deltagare till studentbaler.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, som jag kommer ifrån, säger alltså att en hederlig, skötsam företagare som betalar sin skatt inte ska få sälja sina tjänster till hugade kunder. Det gör man samtidigt som det florerar en svartuthyrning av liknande bilar, men det är tydligen inte någonting som är av intresse. Att det finns hemsidor på Internet där var och en kan se bilder på intressanta och läckra bilar som man kan få hyra av privatpersoner till sitt bröllop eller till den där studentbilen man hade tänkt gå på och som kostar uppemot 4 000 kr i timmen att hyra funderar inte Länsstyrelsen i Jönköpings län på och inte Vägverket heller. Att det på gymnasieskolorna hänger anslagstavlor fulla med intressanta bilar man kan få hyra till bra pengar, 1 000, 2 000, 3 000 eller 4 000 kr, är ingenting man gör någonting åt. Så är det i Jönköpings län.

Men det är skillnad på var man bor. I Stockholms län och i Västra Götalands län är det inte så. Jag har här i min hand, herr talman, ett par olika dispenser från taxameter från Länsstyrelsen i Stockholms län. Det är faktiskt inte alls så, Brandin, att det enda undantaget som finns är SAS Limousine och ingenting annat. Jag har dispensundantag från taxameter tvång ifrån Länsstyrelsen i Stockholms län gällande Freys Hyrverk och Prestige Limousine AB, och fler finns.

Vad säger då detta? Säger det att detta är likhet inför lagen? Länsstyrelsen i Stockholms län säger en sak. Villkoren i dispensen i Stockholms län är att det gäller för förbeställda transporter, köruppdrag får bara tas emot via beställningskontoret, fordonet får inte ha taxiskylt eller liknande skylt, det får inte vara försett med anordning som visar att det är ledigt för uppdrag eller ställas upp så att risk uppkommer att fordonet uppfattas som taxifordon och ersättning för transporterna ska erläggas mot faktura. Det är precis det som jag talade om i min motion och som reservationen från alliansen också handlar om.

Det handlar om ett korrekt förfarande där kunden och företaget redan från början är överens om vad det ska kosta att åka på balen, och man betalar via faktura. Det finns ingen risk att det här ska sammanblandas med någon sorts svarttaxi. Det har Länsstyrelsen i Stockholms län förstått, och så fungerar det här. Men i Jönköpings län är det inte så. Har

*Åtgärder mot svarttaxi
m.m.*

Brandin fortfarande, efter detta, lika stort förtroende för länsstyrelserna och deras hanterande? Jag måste säga att jag inte har det.

Jag har några frågor. Vad innebär begreppet likhet inför lagen? Ska det vara så att det är skillnad i hur företag behandlas beroende på var någonstans i Sverige de är etablerade? Varför kan man åka limousine till sitt bröllop och betala vitt för det i Stockholm men inte i Jönköping? Är verkligen Socialdemokraterna stolta över detta?

Jag tycker att vi alla kan vara överens om att vi ska ha åtgärder mot svarttaxi. Men var är åtgärderna för fler och växande företag som betalar skatt i vårt land, herr talman?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 maj.)

7 § En svensk Asienpolitik

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2005/06:UU20
En svensk Asienpolitik (skr. 2005/06:57).

Anf. 16 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Folkpartiets och Miljöpartiets reservation nr 3 under punkt 7 som berör Burma, men vi står självfallet bakom alla våra reservationer i betänkandet.

Folkpartiet har fyra reservationer. Jag vill redan nu säga att Gabriel Romanus kommer att återkomma senare i debatten och tala om Folkpartiets förslag och synpunkter i reservationer om bland annat Tibet och Taiwan.

Det här betänkandet avser motioner med anledning av regeringens skrivelse *En svensk Asienpolitik*. Det avser också motioner från den allmänna motionstiden i höstas.

Herr talman! Asien är en världsdel som svarar för jordens största sammanhängande landmassa och omfattar dess två mest folkrika länder, Kina och Indien. Asien är också en kontinent med en snabb ekonomisk utveckling. I regeringens skrivelse framhålls att fyra av världens elva största ekonomier finns i Asien, Japan, Kina, Sydkorea och Indien.

Allt pekar på att vissa länder i Asien kommer att påverka det globala samhället i betydande utsträckning de kommande decennierna. Folkpartiet menar att demokrati och mänskliga rättigheter är universella värden som ska gälla alla oavsett geografisk hemvist.

Asienregionen innefattar några av världens allra fattigaste länder, några av världens mest stabila demokratier men också några av världens värsta diktaturer. Mot bakgrund av den diversifiering som kännetecknar regionen både ekonomiskt och politiskt ter sig regeringens idé om en enhetlig Asienpolitik begränsad.

Folkpartiet menar att det bör utarbetas en Kinapolitik, en Japanpolitik, en Indienpolitik samt en politik för de snabbt växande ekonomierna och en politik för att öka demokratin och välståndet.

Regeringens skrivelse är omfattande och spänner över flertalet skilda politikområden. Det är dock tydligt att demokrati och mänskliga rättig-

heter hamnat långt ned på prioriteringslistan till förmån för skrivningar om ekonomin. Långt efter handel, miljö och fattigdomsfrågor kommer ett avsnitt om demokrati och mänskliga rättigheter. Det säger en del om prioriteringarna.

Folkpartiet menar att brott mot demokrati och mänskliga rättigheter alltid måste påtalas, kritiseras, åtgärdas och motverkas oavsett var de äger rum. Sverige bör intensifiera sitt arbete med att både försvara och förbättra skyddet för de mänskliga rättigheterna. Folkpartiet anser att stärkandet av yttrandefrihet och pressfrihet är en viktig del av demokratiarbetet. Trots att yttrande- och pressfriheten är starkt beskuren på många håll i Asien saknas i regeringens skrivelse en strategi för hur man ska öka dessa friheter i aktuella fall.

Folkpartiet har lyft upp ett antal frågeställningar i de motioner som vi har skrivit kring den här strategin och under allmänna motionstiden. Vi menar att det behövs skilda strategier för de olika länderna. Vi vill betona pressfriheten. Vi vill påtala vikten av att förbättra demokrati och mänskliga rättigheter. Vi har ett långt avsnitt om Burma som jag kommer att återkomma till specifikt.

Vi vill fasa ut det bilaterala biståndet till länder som Kina, Vietnam och Laos. Vi vill verka för ökade kontakter med Taiwan. Vi vill ta upp Tibets roll. Vi vill att EU och USA ska utforma en gemensam Kinapolitik. Vi vill också påtala vikten av en hållbar utveckling och betydelsen av att alla världens stater ingår i gemensamma ansträngningar mot pandemier och ohälsa.

Herr talman! Nu vill jag återgå till att tala för vår reservation om Burma. Burma är en av världens få kvarvarande militärdiktaturer. Det politiska förtrycket är omfattande.

Daw Aung San Suu Kyi, ledare för det största oppositionspartiet National League for Democracy och mottagare av Nobels fredspris 1991, har tillbringat mer än elva år i husarrest. I februari år 2006 erhöll hon Olof Palmes pris för sin kamp för demokratiska rättigheter. Det finns inga som helst tecken på att läget för vare sig Daw Aung San Suu Kyi eller mänskliga rättigheter förbättrats. Hon är avskuren från kontakter med omvärlden. Nyligen fick jag rapporter från biståndsarbetare som konstaterar att det är omöjligt att ens komma i närheten av hennes hus. Vägarna runt omkring är avstängda.

Att ge Burma visum och rätt att delta i ASEM:s möten, Asia–Europe meeting, i Helsingfors och Europa är enligt Folkpartiets uppfattning oacceptabelt med tanke på att inga som helst förbättringar har skett vad gäller mänskliga rättigheter i Burma.

Burmas medlemskap i ASEM kan leda till att Burma får undantag från rådande viseringsförbud utan att regimen vidtagit några som helst förbättringar vad gäller mänskliga rättigheter. Det är hög tid för den svenska regeringen att agera.

Respekten för mänskliga rättigheter får inte svikas till förmån för handelspolitiska intressen. Burma styrs sedan 40 år tillbaka av en militärjunta som regerar landet via dekret.

Efter år av militärdiktatur skedde en tillfällig politisk öppning under 1990, då fria och allmänna val hölls. Då resultatet visade att det största oppositionspartiet, National League for Democracy, vunnit valet ogiltigförklarades det av militärregimen.

Under en kort hävning av husarresten för oppositionsledaren i maj 2003 var hon och hennes konvoj på resa i norra Burma och attackerades. Omkring hundra personer saknas efter attacken, varav ett stort antal dödades eller fängslades utan rättslig prövning.

Det totala antalet politiska fångar är fler än 1 100 personer. De sitter fängslade i landet på politiska grunder. Våld sanktionerat av statsmakten, såsom tortyr, försvinnanden, politiska mord och avrättningar, förekommer. Särskilt drabbade är den politiska oppositionen, journalister och universitetslärare.

FN:s särskilda sändebud försökte vid besök i Rangoon i mars 2004 att få regimen att förbehållslöst frige oppositionsledaren, utan framgång. Efter att han avgick från sitt FN-uppdrag i februari har han inte fått besöka Burma.

FN:s specialrapportör för de mänskliga rättigheterna har under 2005 fortsatt att understryka vikten av ett omedelbart och villkorslöst frigivande av oppositionsledaren och andra politiska fångar. Han har heller inte fått besöka landet under en lång tid.

Under slutet av 2005 har ett ökat antal enskilda organisationer och aktivister för de mänskliga rättigheterna vädjat till FN:s säkerhetsråd att ta upp situationen i Burma och anta en resolution.

Den sydafrikanske mottagaren av Nobels fredspris Desmond M. Tutu och Tjeckiens före detta president Václav Havel publicerade rapporten *Threat to the Peace: A call for the UN Security Council to act in Burma*, i vilken de uppmanar säkerhetsrådet att agera för ett frigivande av de politiska fångarna och oppositionsledaren.

Yttrande- och mediefrihet saknas helt i Burma. Den oberoende organisationen Reportrar utan gränser rankade år 2005 Burmas press- och mediefrihet som världens tredje mest restriktiva efter Nordkorea och Kuba.

Statligt sanktionerat våld mot kvinnor fortsätter att vara ett allvarligt problem. Förövarna straffas sällan.

I maj 2002 framlades en rapport om systematiska våldtäkter utförda av burmesiska arméförband. Rapporten *License to rape*, sammanställd av The Shan Human Rights Foundation & The Shan Women's Action Network, påvisar att 25 % av våldtäkterna har dödlig utgång.

Enligt en rapport från Human Rights Watch har den burmesiska armén högst andel barnsoldater i världen. Av den totala militära styrkan på ungefär 350 000 personer uppskattas ungefär 20 %, eller 70 000 personer, vara minderåriga.

I dag finns inga tecken på förändring. Det enda rimliga är därför att Sverige driver på för en linje inom EU att inte utveckla relationerna till Burma eller utveckla legitimitetsskapande kontakter. Ge inte undantag från viseringsförbudet så att Burma kan delta i möten i Europa!

Jag vill också påminna om oppositionsledarens 60-årsdag, som firades den 19 juni förra året, då världen tillsammans påtalade vikten av att hon skulle frigges.

Är Sverige berett att försvara Nobelpristagaren och Olof Palmepristagaren Daw Aung San Suu Kyi och hörsamma hennes uppmaning att isolera Burmas militärdiktatur, eller kommer den svenska socialdemokratiska regeringen att vara representerad i Helsingfors för runda-

bordssamtal med representation från Burma? Vi anser inte att det är rimligt.

Herr talman! Demokrati är inget som kan tas för givet. Den måste erövrats och upprätthållas varje dag. Vi som verkar i demokratier har en plikt, att ge även dem som inte kan göra sina röster hörda en röst. Vi måste ta strid för rätten att driva opposition, att opinionsbilda för det fria ordet. Vi måste skydda de grundläggande rättigheterna i en demokrati, att folkvalda har en plikt mot folket som valt dem, en plikt som ska skyddas av samhället, av oss alla, och vår rättighet att verka.

Vi i demokratier måste göra vårt yttersta för att ge dem som lever i diktaturer och som kämpar för fred och frihet ett stöd. Därför, herr talman, uppmanar vi riksdagen att ge stöd till Folkpartiets reservation, som även Miljöpartiet står bakom, vad gäller Burma och Burmas framtid.

Anf. 17 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Herr talman! Kristdemokraterna har inte motionerat med anledning av regeringens skrivelse *En svensk Asienpolitik*. Däremot har vi motioner från allmänna motionstiden som har behandlats i det här betänkandet, och det finns en reservation när det gäller ett-Kina-politiken.

Därmed, herr talman, yrkar jag bifall till reservation nr 6.

Jag vill också ställa mig bakom Lotta Hedströms särskilda yttrande *Kina*, som många av oss ledamöter har fått ta del av. Där beskriver hon de obekräftade rapporterna om koncentrationslägerliknande förhållanden i Kina.

Herr talman! Det är svårt att prata om Kina utan att jämföra med Taiwan, vilket vi tar upp i vår reservation. Taiwan är en stat som kan matcha den politiska utvecklingen med den ekonomiska i Kina. Kina är ständigt i världseliten när det gäller att avrätta sina egna medborgare. Det är en stat som fortfarande har arbetsläger, som fortfarande använder sig av tortyr och som fortfarande förvägrar sina medborgare religions- och yttrandefrihet. De ekonomiska framgångarna är stora, ändå kanske vi bara har sett början.

Sveriges grundläggande skyldighet i den här konflikten är uppenbar. Kinas hot och provokationer mot Taiwan måste alltid kritiseras. Sverige måste kontinuerligt påverka EU:s medlemsstater att göra detsamma. Det har i alltför många viktiga lägen funnits en tendens till undfallenhet och anpassningspolitik, både från svensk regering och från vissa av EU:s medlemsstater.

Kristdemokraternas kritik har i dessa fall varit omedelbar och välgörande tydlig, bland annat här i Sveriges riksdag. Det har till exempel handlat om Taiwans medlemskap i FN, skattebefrielse för Taiwans representationskontor i Sverige, dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Taiwan samt ökade officiella kontakter mellan Sverige och Taiwan. Taiwans medborgare har rätt att vara företrädare i FN, och det tycker vi måste vara Sveriges linje.

Herr talman! Mänskliga rättigheter är även barnens rättigheter. På måndag firar vi den internationella familjedagen, och vi har i det här betänkandet också behandlat ett yrkande från Kristdemokraterna när det gäller kravet på Kina och Indien vad gäller kvinnoförtrycket och förekomsten av så kallad prenatal könsdiskriminering.

Jag tänker på vad Nina tidigare pratade om i sitt utmärkta tal, vikten av demokrati. Indien är en demokratisk stat, och det är få demokratiska stater i det vi kallar för Asien. Nina sade också att de valda har en plikt gentemot folket som har valt dem. Och jag undrar hur många av er som såg Dokument utifrån i går. Kent såg det. Det tog tag i mig något fruktansvärt. Jag har inte reserverat mig, för jag tycker att betänkandet har väldigt bra skrivningar när det gäller just hur Sverige fördömer så kallad prenatal könsdiskriminering.

Det här tv-programmet handlade om hur man med berätt mod tar död på små flickebarn. Med modern teknologi behöver kvinnorna inte ens föda fram dessa små flickor, utan de tvingas till abort innan de här små barnen har fått se världens ljus och innan mammorna har fått lägga dem till sina bröst för amning. Det är då man ser att det är lite svårare för kvinnorna att mörda sina barn. Samhället ställer krav, och detta görs även i Indien. Samhället ställer krav på kvinnan att det är hon som ska döda barnet, och det finns en legitimitet trots de lagar som finns som förbjuder det.

En äldre barnmorska sade så här om kvinnorna: De har inga rättigheter och kommer aldrig att få några. Detta säger barnmorskan i tårar inför kameran och en kvinna som tvingats till tio aborter. Det är, mina vänner, inte endast bland de fattiga vi måste lägga bort det här. Trycket från omgivningen finns även bland de rika och välutbildade. Inte en enda läkare har straffats i Kina.

Vi skriver som utskottets övervägande i betänkandet att FN:s kommission för utrotande av all diskriminering av kvinnor utgör det främsta instrumentet. Jag menar att vi i Sverige måste tydliggöra för professionen, när det gäller läkare och läkaretiken, att det måste utövas en press för att i det demokratiska Indien hjälpa kvinnorna att våga ställa upp i fråga om rättigheten till sin kropp.

Vi diskuterade i utskottet om det är människosyn eller kvinnoyn. Det hänger ihop, så ord i den här bemärkelsen har ingen betydelse. Visst är det en människosyn, en syn på människovärdet, som bottnar i just synen på kvinnan.

Det är en uppgivenhet från politikerna. De säger: Men vad kan vi göra? Vi kan inget göra. Ska vi fångsla varenda läkare? Det här finns inte bara i Indien och i Kina, utan det sprider sig till Pakistan och Bangladesh, där kvinnorna – de fattiga kvinnorna till att börja med – sätts under tryck.

Det här är också allvarligt säkerhetspolitiskt. Vad händer när det blir en så stor brist på kvinnor? Tidigare i dag diskuterade trafikutskottet trafik. Det vi kan lyfta fram här är att trafiken av kvinnor kommer att öka över gränserna mellan dessa länder, och det är alltid den fattiga kvinnan som får lida. Det är i dag 20 miljoner i Indien som inte kan få fruar, och våld och våldtäkter och därmed instabilitet, som jag nämnde tidigare, blir det som kommer att märkas.

Den andra frågan som jag vill ta upp och koppla till den internationella familjedagen är åtgärder mot barnsexturism. En talare pratade tidigare om åtgärder mot svarttaxi, och jag vill prata om åtgärder mot att utnyttja barn inom barnsexturismen.

Organisationen Ecpat har gjort riksdagsledamöter i varje parti uppmärksamma på det så kallade franska initiativet mot barnsexturismen. Initiativet handlar uteslutande om förebyggande åtgärder och samarbete

mellan EU-länderna, vilket i dag finns i mycket liten utsträckning när det gäller just frågan om barnsexturism. Den franska regeringen väntar på de andra europeiska regeringarnas stöd för sitt förslag. Om det inte får stöd riskerar förslaget att falla.

Initiativet lades fram vid ett informellt EU-ministermöte i oktober 2005 och innehöll förslag till tre typer av åtgärder mot barnsexturism, alltså klara förslag.

Det var för det första upprättandet av en arbetsgrupp i samråd mellan medlemsstaterna för att samordna bästa möjliga rutiner. Det var också att inrätta en webbsida med begränsat tillträde i syfte att en kartläggning av situationen i de viktigaste av de berörda länderna skulle göras.

Det var för det andra att anta en europeisk stadga som inspirerats av Ecpats uppförandekod för resebranschen mot barnsexturismen, riktad till europeisk yrkespersonal.

Det var för det tredje ett samarbete mellan medlemsstaternas ambassader i dessa länder, ett partnerskap med lokala myndigheter och enskilda organisationer på platsen.

Frankrike har vid två tillfällen tagit upp initiativet igen i EU-forum för att diskutera det och konkretisera dess innehåll. Än så länge, vad jag vet, har inga regeringar visat sitt stöd, inte heller Sverige. Men Ulrica Messing lovade i en interpellationsdebatt att hon skulle lyssna in och titta närmare på det.

Vi här i Sveriges riksdag och Sveriges regering har redan tidigare gjort ett tydligt ställningstagande mot barnsexturism, när man stod som värd vid den första världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn i Stockholm 1996. Barnsexturismen var då och förblir i dag en av de centrala frågorna i den globala barnsexhandeln.

Herr talman! Jag vill att vi här i Sveriges riksdag gör ett klart och tydligt avståndstagande till barnsexturism. Det är svenska pappor i vanliga svenska familjer som när Asien öppnar sig med nya turistmål – Kambodja, Vietnam och Laos – faller och använder barn för sexuella ändamål. Där måste vi i Sveriges riksdag och Sveriges regering bli väldigt tydliga.

Anf. 18 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Den ökande betydelse för världsekonomin som asiatiska länder har understryker vikten av att Sverige och EU verkar för att utveckla de ekonomiska förbindelserna med regionen som helhet. Men detta får inte och ska inte vara ett ensidigt främjande för egna syften. Det måste kombineras med ett arbete för att förändra människorättssituationen, främja en demokratisk utveckling och ha ett långsiktigt hållbart miljötankande och energitänkande i sig. Kampen för mänskliga rättigheter måste stå i främsta rummet och före ekonomiska intressen i utvecklingen av kontaktverksamheten med Asien.

Herr talman! Tänk er den dag då varje kinesisk familj har en egen bil, för att inte säga den dag då varje asiat är bilburen! Vilken enorm press sätter inte det på oljetillgången och energisituationen i världen! Och hur skulle miljön påverkas? Den tanken är i dag en utopi, och den är inte ens möjlig att infria. Men utvecklingen går naturligtvis åt det hållet. Det skulle innebära total kollaps, både för energitillgången och för miljön i världen.

Samtidigt har naturligtvis asiaterna samma rättigheter som vi att öka sitt eget välstånd – om det nu ska kategoriseras som ett välstånd att ha tillgång till en egen bil. Det här visar tydligt hur viktigt det är att tänka förnybart och i energiomställningstermer när det gäller Asien, såväl som Europa och Sverige för den delen.

Miljön är redan hårt ansträngd i asiatiska länder. Miljöförstöringen i länder som Kina har i dag en enorm omfattning. Effekterna av miljöförstöringen på befolkningens hälsa är betydande och väntas öka ytterligare. Miljöförstöringen har en sådan omfattning att defekter på immunförsvaret hos människorna där kan påvisas. Den är märkbar och resulterar i ökad utsatthet för massepidemier och andra sjukdomar. Den blir större och utgör ett påtagligt och omedelbart hot mot mänskligt liv.

Klimatfrågan och de fossila bränslena kommer naturligtvis in i det sammanhanget. En långsiktig negativ effekt för ekonomin lokalt men också för världsekonomin är här påtaglig.

Sverige bör arbeta för ökad samordning mellan EU-länder för att bli en starkare aktör i fortsatta förhandlingar med Kina och andra asiatiska länder på miljö- och energiområdet. Det bör självklart ingå i en Asienstrategi, som vi nu diskuterar.

Herr talman! Ska då ett snabbväxande land som Kina fortsatt ges ekonomiskt bistånd? Svaret på den frågan är inte helt givet. Frågan om utvecklingsbistånd hänger starkt samman med arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter. Det faktum att ekonomin växer i ett land är inte motiv för att avveckla en biståndsinsats. Även om man når en förbättring av människorättssituationen och en utveckling för demokrati är fortfarande en biståndsinsats motiverad. Om däremot demokrati- och människorättssituationen går i motsatt riktning finns anledning att ompröva en biståndsinsats. Det är inte mycket i Kina som går åt rätt håll när det gäller utvecklingen av mänskliga rättigheter.

Utskottet är, å ena sidan, inte entydigt i sitt svar på den punkten utan hänvisar till budgetprövningssammanhangen. För närvarande ser utvecklingen på området inte särskilt ljus ut, som jag nämnde. Det finns mycket som talar för att en utfasning bör göras.

Å andra sidan – om man inte har någon biståndsverksamhet i gång i ett land går det inte heller att med hjälp av biståndet också ställa höga krav. Det här är naturligtvis inte någon lätt matematik. Hotet om att dra tillbaka en biståndsinsats om inte utvecklingen för demokrati och mänskliga rättigheter går åt rätt håll är ett användbart instrument. Därmed bör man kanske i första hand laborera med det.

Herr talman! Låt mig så till sist ta upp frågan om ett-Kina-politiken, som Rosita Runegrund var inne på. Den reservation hon redogjorde för står Centerpartiet och jag också bakom. Under den punkten har vi tagit upp ett-Kina-politiken. Det är egentligen en mystisk beteckning. Det som döljer sig bakom den är naturligtvis i första hand relationen mellan Kina och Taiwan.

Å ena sidan tycker jag egentligen att det är en feg politik som döljer sig bakom begreppet ett-Kina-politiken. Inget land – i varje fall inte Sverige – vågar inte klart ut tala om vad man tycker om Taiwans självständighet. Under förevändningen att inte stöta sig med det stora Kina, som inte vill se ett fritt och självständigt Taiwan, tvingar ett-Kina-

politiken Sverige och andra länder att acceptera den för att ha goda relationer med Kina. Det är en tveksam hållning och en feg politik.

Å andra sidan är det inte självklart att det skulle gynna Taiwans intressen att utmönstra ett-Kina-politiken ur svensk utrikespolitik och erkänna Taiwan som en egen och självständig stat. Så enkel är inte matematiken. Har man varit i dessa länder förstår man också det.

Ett-Kina-politiken tvingar emellertid Taiwan att leva i ett diplomatiskt utanförskap. Det borde landet inte behöva göra. Taiwan borde kunna ges möjlighet att delta i och bidra till FN och dess underorganisationer med egna representanter utan att ett-Kina-politiken behöver äventyras.

För att ett-Kina-politiken ska vara något så när acceptabel måste den grundas på en tydlig positiv utveckling i Kina av mänskliga rättigheter, demokrati, öppenhet och en rättsordning där Taiwan ska vara ett föredöme för hela regionens utveckling. Samtidigt måste Sverige inom FN verka för att FN ska ge sitt tydliga stöd för en fredlig utveckling av relationerna mellan Kina och Taiwan.

Med det anförda, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 6 och i övriga delar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 19 KENT HÄRSTEDT (s):

Herr talman! Vi behandlar och debatterar i dag betänkande UU20, *En svensk Asienpolitik*. För mig är det lite speciellt eftersom jag arbetade på Utrikesdepartementet mellan 1994 och 1996, och det var under denna period som den svenska regeringen tog initiativ till Asienstrategin inför 2000-talet. Asienstrategin var också en av de uppgifter jag arbetade med. Arbetet leddes av vår nuvarande ambassadör i Peking, Börje Ljunggren, och resultatet lades fram 1999. Därefter har den fått en uppföljning 2002, och nu är det dags för ytterligare en uppdatering. Skälet till detta är enkelt: Utvecklingen går otroligt snabbt i regionen.

När jag läste vid Öst- och Sydostasienlinjen i Lund lärde jag mig av mina professorer att det egentligen inte går att prata om "ett" Asien. Kultur, historia, språk och så vidare är så varierande att det knappast är möjligt att prata om "ett" Asien. Men geografin håller området samlat, och på det stora hela taget finns saker som sammanbinder många länder. Det gäller exempelvis religionernas gränsöverskridande inflytande, buddismen, hinduismen, konfucianismen, men också kolonialtidens inflytande har satt sina spår liksom krig, krigsförbrytelser, ockupation och så vidare. Detta lever starkt än i dag i många av ländernas bedömningar – på ett helt annat sätt än i västvärlden.

Mycket av dagens konflikter mellan Sydkorea och Japan, mellan Kina och Japan, mellan Taiwan och Japan, har att göra med konflikter som ligger kanske 50 år tillbaka i tiden men som får ett direkt utfall i dagspolitiken i dag. Så fungerar det ju inte här. Vi har ett starkt och fruktansvärt minne av andra världskriget, men det ligger inte i alla avseenden till grund för våra bedömningar i dagspolitiken i dag.

De senaste decennierna har präglats av att många länders utveckling har skjutit fart. Bredvid Japan med världens näst största ekonomi har den ekonomiska utvecklingen skjutit fart först i Sydostasien, i Thailand och Malaysia, sedan genom de fyra tigrarna Singapore, Taiwan, Sydkorea och Hongkong. Sedan kom finanskrisen, och därefter har den ekono-

miska utvecklingen eskalerat i jätteländerna Indien och Kina – Kina med arbetsintensiv arbetsmarknad och Indien med högteknologisk utveckling. Man kan övergripande säga att de båda ländernas ekonomiska utveckling kompletterar varandra snarare än att de konkurrerar med varandra.

Herr talman! Betänkandet är ändå bredare än att det tar sin utgångspunkt bara i ekonomisk utveckling, även om detta är en viktig utgångspunkt inte minst för att sprida välfärd, bekämpa fattigdom och exempelvis sjukdomar. Betänkandet analyserar de tre senaste årens utveckling med utgångspunkt i Asienstrategins fem huvudteman – ekonomisk utveckling, fattigdom, miljö, demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet samt säkerhetspolitisk utveckling.

Den viktigaste utgångspunkten när initiativet togs om en samlad Asienstrategi var att man skulle få en helhetssyn på den svenska politiken gentemot Asien. Det sparades ingen möda när grunderna lades för strategin. Till Sverige bjöds några av de främsta experterna från exempelvis London School of Economics och bidrog till att lägga en kvalitativ grund för strategin. I Europa imponerades man över det svenska initiativet och att vi gjorde ett så grundligt arbete och satsade på helheten.

Sammantaget ska arbetet med de fem regionala frågorna i Asien vävas samman med politiken för en global utveckling. Syftet ska vara att identifiera olika politikområden där vi i Sverige kan bidra till målet, det vill säga en rättvis och hållbar utveckling. Insatser inom olika politikområden ska komplettera och förstärka varandra, och ansträngningar ska göras för att undvika att insatser motverkar varandra.

Många av de mål som fastslogs i den ursprungliga Asienstrategin är fortfarande relevanta, i vissa sammanhang till och med mer relevanta i dag än då. I korthet handlar det om följande.

Det handlar om att utveckla relationer, besöksutbyte och samarbete. Detta är naturligtvis en fullständigt självklar sak för oss, och vi kan se att det har hänt mycket.

Det handlar om att öka EU:s närvaro och relationer och driva på för målet demokrati och mänskliga rättigheter, handel, miljö, hälsa och säkerhetspolitik.

Det handlar om att samordna olika politikområden och utveckla de ekonomiska relationerna. Där går det med snabb fart. Det handlar om att stödja de asiatiska utvecklingsekonomierna, arbeta med fattigdomsbekämpning och ge prioritet åt mänskliga rättigheter och demokrati.

Det handlar om att stärka miljöinsatserna, som Agne Hansson talade om, öka engagemanget i säkerhetspolitiska frågor och öka det mellanfolkliga samarbetet.

På det hela taget handlar det om att ha en engagemangspolitik mot den här regionen, att ta itu med de negativa delarna i utvecklingen eller där brister finns vad gäller fattigdomsbekämpning.

När det gäller att ta sig an och kommentera en rad av de saker som har förts fram här får jag försöka ta dem en och en, eftersom de har kommit från olika talare.

Låt mig börja med Agne Hansson, inte för att ta det i kronologisk ordning. Jag tar det i seniorsordning då. Agne talar väldigt intressant och korrekt om miljösituationen. Utvecklingen i flera av de här länderna går i en oerhörd hastighet. Till exempel i Kina och Indien är det långtifrån så att miljöfrågan ligger först på bordet. Tyvärr är det tvärtom så att det

nästan är miljöfrågorna som ständigt får stryka på foten när man ser den industriella utvecklingen i Kina. I flera av de stora städerna i Kina är faktiskt problemen så allvarliga i dag att man knappt kan andas. Vissa dagar, både i Peking och flera andra stora städer, är problemet i dag så dramatiskt att man mer eller mindre får ha gasmask på sig när man går ut.

Jag vill dock säga att jag tror att om det är något område där insikten har väckts hos de kinesiska ledarna om den nya tidens utmaningar så är det inom miljöområdet. Det pågår en intensiv debatt, och det kommer en rad nya förslag, men det är också ett av de områden där vi har möjlighet att bidra till utvecklingen i Kina. Redan för tio år sedan tog Sverige upp att vi kunde överföra en del av kunskaperna, för Kina får inte begå de misstag som vi har gjort i västvärlden när industrialiseringen har kommit till vår del av världen. Detta område är ett bra exempel där ett samarbete kan leda till någonting gott för oss alla, inte bara för det kinesiska folket utan också för oss.

Det är också ett område där folkrörelsetankar kan föras över. För här handlar det i mycket stor utsträckning inte bara om lagstiftning. Det handlar också om hushållsavfall, om en medvetenhet på gräsrotsnivå i Kina om hur man tar hand om miljöfrågor.

Flera har berört Taiwans självständighet. Agne Hansson, först och främst får ju Taiwan självt förklara sig självständigt innan världen kan erkänna ett självständigt Taiwan. Så är inte fallet i dag. Jag har vid flera tillfällen varit i Taiwan. Jag var bland annat en av två gäster när den nuvarande presidenten installerades i Taiwan, Chen Shuibian, tillsammans med Lars Leijonborg. Vi hade diskussioner med presidenten. I dag har inte Taiwan uttalat sin självständighet. Vi kan inte stödja en självständighet som inte finns. Däremot tycker jag att det är korrekt att, precis som jag själv gjorde när jag åkte dit, gratulera Taiwan till demokratiseringen, utvecklingen av demokratin på Taiwan. Vi ska stödja all form av skydd för Taiwan. Självklart ska inte Taiwan utsättas för oförrätter eller hot. Det ska vi absolut se till att värna, men vi kan inte stödja en självständighet som inte Taiwan själv uttalar.

Nina Lundström tog upp Burma. Att vara i opposition är ett privilegium, eftersom man kan ställa vilka krav som helst utan att egentligen behöva ta konsekvenserna av dem. Låt oss titta på hur historien har sett ut när det gäller relationen till Asien.

När det gäller Asiensamarbetet, Asia–Europe Meeting, där för övrigt Nina och jag själv har varit på resa tillsammans i Vietnam, hade det samarbetet brutit samman om inte Burma hade blivit invalt. Det var på inget sätt så att Europa ville ha Burma invalt. Jag vill nog säga att Sverige genom åren – jag får välkomna Folkpartiet – och det socialdemokratiska partiet har haft en relation till Burmafrågan i mer än 15 år. Vi har bjudit in Sein Win, exilpremiärministern, åtskilliga gånger, hela regeringen faktiskt. Men då var det tyst från Folkpartiets sida. Var var ni då? Jag hörde ingenting från Folkpartiet för 15 år sedan när vi började bjuda hit dem. Det var helt tyst. Sein Win har vi diskuterat med åtskilliga gånger vad det gäller relationen till Burma. Vi fortsätter att ha en frekvent dialog.

Den ena frågan som Nina tar upp kring Asiensamarbetet är om vi vill bojkotta Burma. Då bojkottar vi Asiensamarbetet, och då är det vi som

bryter samarbetet mellan Europa och Asien. Så är det faktiskt. Du är välkommen att kolla upp det med Utrikesdepartement och andra. Så är faktiskt linjen.

Det andra är huruvida vi ska bojkotta Burma i toppmötet i Helsingfors. Det är det första toppmöte som Finland arrangerar under sitt ordförandeskap i Europeiska unionen. Alla EU:s 25 medlemsländer står bakom att åka till detta möte. Ska Sverige dra sig ur och ställa till det för Finland på deras första toppmöte med alla stats- och regeringschefer? Det är en linje man kanske kan kosta på sig om man sitter i opposition, men det är inte en linje man kan kosta på sig när man sitter i regeringsställning. Så är faktiskt läget.

Jag får återkomma till övriga frågor i takt med replikerna.

Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Jag vill börja med den resa som Kent Härstedt nämnde. Jag är den första att intyga att om det är någon som verkligen i många sammanhang har betonat de mänskliga rättigheterna så är det Kent Härstedt som höll ett alldeles utomordentligt anförande på det mötet om vikten av mänskliga rättigheter. Men det Kent Härstedt inte nämner i sitt anförande kring Burma är att de här kontakterna de facto har varit villkorade.

När man hanterade frågan om Burma var man mycket tydlig med att frågan om mänskliga rättigheter alltid skulle diskuteras när Burmafrågan var uppe. När man läser propositionen på s. 86 vad gäller Asienstrategi, uppföljning och övervägande inför framtiden finns det bara skrivet om vilken utveckling man vill ha kring Burma och kontaktutvecklingen. Det finns ingenting skrivet om vad regeringen tänker göra för att betona vikten av mänskliga rättigheter, frige oppositionsledaren och vidta åtgärder för att de politiska fångarna ska släppas fria. Om man går in och tittar på ASEM 6:s hemsida för att titta på vilka frågor som kommer att hanteras under det här mötet finns inte ordet *human rights*, mänskliga rättigheter, över huvud taget omnämnt.

Därför blir jag fundersam. Vad är Kent Härstedts, regeringens och Socialdemokraternas linje? ”Cluen” var att man aldrig skulle ha någon form av kontakter utan att mänskliga rättigheter fanns med. Nu finns inte frågan. Jag hittar inte den på agendan. Jag kunde konstatera när jag kom från förkonferensen att mänskliga rättigheter inte nämndes fastän man välkomnade Burma. Man viskade inte ordet mänskliga rättigheter. En av grundorsakerna har då fallerat.

Så vad är linjen? Är inte det här viktigt? Jag kan konstatera att Václav Havel och Desmond Tutu har varit väldigt tydliga. Rapporten har skrivits. Man uppmanar säkerhetsrådet att agera. Då vore det väl också viktigt att Sverige tar position och verkar för mänskliga rättigheter.

Anf. 21 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Nina Lundström, jag håller helt med dig. Jag beklagar att Burma är en del av det här samarbetet. Jag tycker att det är fel helt enkelt. Men ibland kommer man i situationer då man måste kompromissa. I det här fallet stod hela samarbetet mellan Asien och Europa på spel. I det läget fick man kompromissa. Hela EU, alla 25 länder, står bakom. Sverige är nog över tid det land som har varit mest kritiskt. Anna

Lindh var en frekvent kritiker av Burma, säkert en av de mest illa omtyckta ledarna i världen av Burma. Det är jag helt övertygad om.

Det är beklagligt om det inte finns med som en särskild punkt. Men jag konstaterar samtidigt att EU vid samtliga möten där Burma har funnits med har tagit upp mänskliga rättigheter, demokrati och kritik – vid samtliga möten. Det är de uppgifter jag har kunnat inhämta. Det finns inte ett undantag. Det har tagits upp i samtliga möten. Jag har ingen annan uppfattning än att det kommer att tas upp vid detta möte, för det är den linje som gäller från Europeiska unionen som samtliga 25 länder står bakom. Det finns ingen anledning för mig att betvivla att de kommer att hålla den princip som har införts och som hitintills har hållits inom Europeiska unionen. Det finns inget skäl att tro att de viker tillbaka.

Anf. 22 NINA LUNDSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Jag skulle kanske också ha kommenterat det Kent Härstedt sade om vad som hände för 15 år sedan. Jag var då inte aktiv i riksdagen, så jag kan inte tala om vad Folkpartiet då gjorde eller inte gjorde. Jag kan dock konstatera att man har möjlighet att ta ställning till vad man måste göra när man själv har fått mandatet att agera. Jag anser att man som parlamentariker har ett stort ansvar och en stor plikt att verka för dem som faktiskt inte har en röst.

Jag förstår nu att detta är Kent Härstedts och regeringens linje. Folkpartiet har en annan uppfattning. Då är min följdfråga: Vad kommer Kent Härstedt, Socialdemokraterna och regeringen att göra för att frågan om mänskliga rättigheter också ska gå att avläsa på ASEM 6:s hemsida? Vad kommer ni att göra för att det ska bli tydligt för oss alla att mänskliga rättigheter kommer att hanteras?

Jag kommer direkt från en förkonferens. Det som fick mig att reagera var att det som Kent Härstedt talar om inte inträffade där. Man välkomnade Burma, men man sade ingenting om mänskliga rättigheter.

Anf. 23 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Först och främst är det ju beklagligt att detta inte finns på deras hemsida. Men den har jag nog inget inflytande över, är jag rädd.

Däremot kommer den svenska linjen att fullföljas. Vi ska se till denna princip fullföljs inom Europeiska unionen och att mänskliga rättigheter kommer att tas upp. Demokrati, mänskliga rättigheter och kritik mot Burma kommer att tas upp på mötet. Formen för detta och huruvida det kommer att publiceras på hemsidan ligger kanske lite långt bort för mig som parlamentariker att påverka. Det viktiga är att mänskliga rättigheter, demokrati och kritik mot Burma ska tas upp på mötet. Det är den svenska linjen, det är Europeiska unionens linje och jag har inget skäl att misstro det.

Visst har vi olika uppfattning. Med den linje Folkpartiet har skulle vi förstöra för Finlands första toppmöte. Vi skulle bryta mot EU-linjen om vi skulle genomföra de saker du för fram i dag. Vi följer EU-25-linjen. Vi följer de principer vi har kommit överens om. Det är nog det ansvar vi har som regeringsbärande parti. Sedan är det oppositionens privilegium att kunna ställa orimliga krav som ni säkert inte i regeringsställning skulle kunna uppfylla men som ni har all rätt att föra fram här. Vi har dock att rätta oss efter verkligheten och ingångna överenskommelser

mellan de europeiska och de asiatiska länderna. Någonstans tror jag att detta är det viktiga: att vi fortsätter att mötas, att vi fortsätter att föra fram kritiken.

Det är inte heller så att Burma är ensamt. Vi har också att brottas med att flera asiatiska länder står vid Burmas sida. Vid flera möten där jag själv varit med och fört fram kritik mot Burma har flera av länderna i Asien ställt sig vid Burmas sida och velat ha en *engagement policy* i stället för en isolerings- och bojkottpolicy. Det är det som är det stora problemet i det här sammanhanget.

Men vi får nog fler tillfällen att diskutera Burma.

Anf. 24 ROSITA RUNEGRUND (kd) replik:

Herr talman! Kent Härstedt är en sann Asienvän och har en stor kunskap om den delen av världen. Han är också en sann vän av barnens rättigheter som före detta ordförande för Unicef.

Vi vet att turism kan vara en av nycklarna till välfärd. När vi pratar om barnsexturism menar jag inte trafficking, handeln med barn, men vi vet att barnsexturism kan utmynna i trafficking mellan olika länder, i synnerhet om det är brist på småflickor.

Jag lyfte inte så mycket fram de olika länderna i den här debatten, utan barnens och kvinnornas situation i Asien. Min fråga till Kent Härstedt är därför, herr talman, om han är beredd att lyfta fram denna fråga och få regeringen att skärpa sin politik när det gäller barnsexturism. Vi har mycket att lära av regeringens politik när det gäller trafficking i vårt samarbete med Östersjöländerna och så vidare. Är Kent Härstedt beredd att arbeta för att lyfta fram frågan om barnsexturism och tydliggöra den? Det är min fråga till Kent Härstedt.

Anf. 25 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Ja.

Anf. 26 ROSITA RUNEGRUND (kd) replik:

Herr talman! Tack, Kent! Det hedrar dig att du med ett kort ja säger att du är beredd att göra det.

Är du också beredd att påverka vår statsminister – jag tror nämligen att det är ledarna som måste ut i den här frågan – så att han vågar ta ordet barnsexturism i sin mun? Det skulle vara betydelsefullt. Är du, Kent, beredd att också påverka statsministern i den här frågan?

Anf. 27 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Tack så mycket, Rosita Runegrund. Jag vet att vi delar engagemanget i de här frågorna. Jag tror att det mest resultatriktade kanske vore att närma sig två olika statsråd. Det ena är biståndminister Carin Jämtin; det andra är justitieminister Thomas Bodström.

Nu tror jag att Sverige kanske redan tillhör de länder i världen som tar upp detta allra mest. Jag är inte mycket för stora ord om att vi är världsbäst, men detta är ett av de områden där vi har ett stort engagemang. Det var också Sverige som tog initiativ till toppmötet mot barnsexturism, Stockholmsmötet, som sedan har fått uppföljare bland annat i Japan.

Vi får ett utmärkt tillfälle alldeles snart. Rosita Runegrund sitter ju numera som styrelseledamot i Unicef. Vi har alldeles snart Unicefs 60-årsjubileum – och där vill jag bjuda in riksdagens ledamöter – den 17 maj i Andrakammarsalen. Då hoppas jag att vi gemensamt kan ta en diskussion med biståndsministern om hon ytterligare skulle kunna föra fram den här frågan, även om jag tror att vi gör väldigt mycket – inte minst genom Unicef, där vi är ett av de länder som kanaliserar mest pengar, men även genom stödet till en rad andra organisationer. Du har själv nämnt Ecpat, och det finns en rad andra initiativ.

Thomas Bodström råkar också ha en gemensam nämnare med oss. Han var nämligen också styrelseledamot i Svenska Unicef precis när han blev justitieminister. Jag kan konstatera att han har tagit en lång rad initiativ för att skärpa skyddet av barn i Sverige. Jag vet också att han har ett engagemang mot traffickingen i Östersjöområdet. Jag tror nog att vi kommer att få tillfälle att ta upp frågan också med honom, och jag är beredd att göra det gemensamt med dig, Rosita Runegrund.

Anf. 28 AGNE HANSSON (c) replik:

Herr talman! Vi ska föra en engagemangspolitik mot regionen, säger Kent Härstedt. Det är ett väldigt bra uttryck. Det var också min utgångspunkt när jag tog upp miljöfrågorna och biståndsfrågorna i kombination med frågorna om mänskliga rättigheter liksom när jag tog upp ett-Kina-politiken och Taiwans situation.

När det gäller miljön finns det en växande insikt, men det krävs naturligtvis ett ökat samarbete. Om man skulle, som Kent Härstedt nämnde, få in folkrörelsearbetet och folkrörelsetanken i Kina och få folket där engagerat skulle man komma väldigt långt. Om det finns något i Kina är det ju folk.

Vi har i detta betänkande inte motionerat om de miljöavtal och samarbetsavtal som det pratas om. Det har vi gjort i ett annat betänkande tillsammans med alliansen. I samband med det kan vi mer diskutera det djup i engagemanget som jag var ute efter.

När det gäller Taiwan, Kent Härstedt, har jag också varit där och diskuterat med flera ministrar och med talmannen. Man måste fråga sig varför inte Taiwan självt har förklarat sig självständiga om man sätter det som bas för att lossa på Taiwans självständighet. Det kanske inte är så enkelt. Jag vet att det finns olika uppfattningar inom Taiwan om självständigheten, men det kanske inte är så enkelt att förklara sig självständig om Kina ställer upp sina missiler riktade mot Taiwan.

Det är också märkligt att konstatera att det finns en stor opinion bland folket för självständighet före ett val, men när man stoppar sedeln i valurnan blir det ändå inte det utfallet. Det tror jag har väldigt stor betydelse för den situation Taiwan befinner sig i. Därför är det viktigt att omvärlden reagerar.

Jag vill då lyfta frågan om Sverige är berett att verka för att problemet med Taiwans diplomatiska utanförskap löses, kanske inte fullt ut men en del av det.

Anf. 29 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Agne beskrev redan i sitt huvudanförande ”å ena sidan och å andra sidan”. När det kommer till regeringen måste ”å ena sidan

och å andra sidan” mynna ut i ett ställningstagande. Just Taiwanfrågan är en svår fråga att ta ställning till på det sätt som Agne beskrev.

Det är helt riktigt, som Agne Hansson säger, att det tidvis finns en opinion för självständighet, men det finns också skillnader mellan Kuomintang och DPP-partiet i synen på en självständighet. Det är just nu DPP, som är vid makten i Taiwan, som är mer självständighetssträvande. Men inte heller de är beredda att ta klivet fullt ut.

Visst finns det hot mot Taiwan, och det kritiserar vi. Jag har varit med vid flera möten med våra ministrar och ministrar i Kina där kritiken mot hotelserna mot Kina har framförts.

Vi är långtifrån ensamma i vårt ställningstagande till den konstiga varianten av ett-Kina-politik. Låt mig säga att det är nästan en enad värld, med undantag av några riktigt små stater som Mikronesien och vad de nu heter – jag tror att Uruguay också har anslutit sig – som på det hela taget har en gemensam syn på Taiwan. Vad vi kan göra är att kämpa för att stödja och uppmuntra den mycket positiva utveckling som vi har sett de senaste åren vad gäller demokratiseringen, ett fredligt överlämnande av makt från Kuomintang, som hade haft ett så långt maktinnehav på Taiwan, till DPP men också en utveckling av socialförsäkringar och ett värnande av hela det taiwanesiska folket. Vi ska också bekämpa hoten mot Taiwan från Kina.

Anf. 30 AGNE HANSSON (c) replik:

Herr talman! Det finns väl bara 26 länder i världen, tror jag, som har förklarat Taiwan fullständig diplomatisk status. Det är rätt, som Kent Härstedt säger, att de flesta länder och kanske de betydelsefulla länderna inte har gjort det ännu.

Jag är kanske inte heller beredd att förespråka att Sverige ska ta klivet fullt ut, som Kent Härstedt själv uttryckte det. Det kräver stor försiktighet och eftertanke på grund av Taiwans situation, som jag tidigare nämnde. Men man kan gå väldigt långt utan att göra det och balansera under ett-Kina-politiken. Jag menar då att vi kan verka i till exempel FN för att man där ska ge sitt tydliga stöd för en fredlig utveckling mellan de två länderna och vara beredd att verka för att eliminera det diplomatiska utanförskapet i så mening att de fullt ut kan delta i WTO-arbetet, i FN-organ och i FN. Det tror jag skulle vara möjligt utan att allvarligt hota Taiwans situation gentemot Kina.

Sedan får man naturligtvis fortsätta det diplomatiska arbetet för en utveckling som de själva önskar. Det är Taiwan självt som ska avgöra det. Det är jag överens med Kent Härstedt om.

Anf. 31 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Herr talman! Först vill jag bara få ett klarläggande. Agne Hansson sade WTO. Jag tror att det var WHO, World Health Organisation, som han syftade på.

Låt mig säga att vi på alla sätt just nu främjar relationen till Taiwan. Vi stimulerar och understöder handelsförbindelser med Taiwan, vi har ett kulturutbyte och utbyte på en rad andra områden. Och det är ingenting, vad jag vet, som Kina motsätter sig. Tvärtom är det ganska öppet att ha den formen av relationer med Taiwan i dag. Däremot är diplomatiska

förbindelser ett lite mer besvärligt område. Diplomatiska förbindelser har man mellan erkända stater, så det där är lite besvärligt.

Du nämner WHO, som jag förstår, och jag var med för ett par år sedan när man hade utbrott av sjukdomar i Taiwan och det från deras sida kom önskemål om att få ingå i ett samarbete i WHO. Jag minns att jag då tog upp det med dåvarande utrikesministern Anna Lindh, och hon svarade positivt på det. Man hade från Taiwans sida gått ganska långt. Man kunde tänka sig att man fick uppträda i det här sammanhanget under en speciell formel, liknande Röda Korset och en rad andra organisationer som finns i FN. Det har Sverige svarat ja på. Vi har också drivit i EU-kretsen att Taiwan skulle få lov att ingå i ett sådant samarbete inom WHO, men EU-kretsen har inte ställt sig bakom det. Det har därför varit svårt för Sverige att driva det vidare. Men det är Sverige positivt till. (forts. 9 §)

Prot. 2005/06:122
12 maj

En svensk Asienpolitik

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 11.00 då aktuell debatt om våldsangrepp mot politiska partier och myndigheter skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 11.00.

8 § Aktuell debatt: Våldsangrepp mot politiska partier och myndigheter

*Aktuell debatt:
Våldsangrepp mot
politiska partier och
myndigheter*

Anf. 32 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Kolleger i riksdagen! Demokrater och medmedborgare! I Sverige attackeras politiker, partilokaler och myndigheter. Dåden genomförs av diverse värdelösa organisationer som har värderingsstarka människor. Dessa hatare finns över hela den politiska, eller rättare sagt antipolitiska, skalan. De förenas i sina mentala mörka rum av en värdering: Att den som är starkast med våld ska bygga samhället. Den med bara en röst, den vanliga, demokratiska medborgaren, ska bekämpas. Det är en vålds- och revolutionsromantik som aldrig får underskattas, mina vänner. Historien är full av demokratier som underskattat dessa rörelser, en underskattning som lett till katastrofer.

Jag önskar att vi inte behövde ha den här debatten. Jag önskar att vi bara behövde debattera sakfrågor. Jag önskar att vi bara behövde debattera vilka spelregler demokratin ska ha. Men det känns tyvärr nödvändigt, fru talman, att debattera det faktum att det förekommer politiska hot och politiskt våld i Sverige. För vad gör man när människor organiserar sig i folkrörelsernas Sverige – inte för att bygga demokratin utan för att rasera den? Vad gör man när en ännu begränsad grupp av människor samlar omkring sig stora svansar av våldsromantiska och revolutionsro-

mantiska unga människor som kan förstöra väldigt mycket för demokratin?

Vi som är här älskar demokrati och lika rösträtt. Vi älskar yttrandefriheten och en bra politisk debatt. Vi tror på demokratins oslagbara förmåga att skapa och fördela välstånd. Jag vet att det inte finns några enkla lösningar. Men låt oss i denna debatt prata om vad vi kan göra förebyggande för att övertyga alla människor om demokratins värde, om att respektera varandras åsikter, och om vad vi kan göra för att ytterligare cementera vår demokrati hos dem som inte förstått eller inte vill förstå.

Anf. 33 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tackar Folkpartiet för att de tagit det här initiativet. Frågan är dock om det egentligen är en debatt vi ska ha. Frågan är om vi inte egentligen gemensamt bör hålla någon form av manifestation. Det som har hänt i Sverige är inte unikt för Sverige. Det sker i andra länder också. Det sker i alla demokratier. Det kommer alltid att vara så att det finns människor som anser att de står över de lagar som har beslutats, som tycker att de själva kan bestämma när de kan – inte bara agera lagligt på olika sätt utan också ta till brottsliga gärningar. De anser att om en lag inte passar kan man bryta mot den. Om det är personer som rör sig ute i demonstrationer kan man också förstöra för dem. Man anser sig ha tagit den rätten. Detta är ett allvarligt hot mot vår demokrati.

Vi tycker förfärligt olika i många frågor, och det är bra. Det är det som just är grunden i vår demokrati. Vi har hårda debatter. För det mesta, och det är positivt, har vi också sakliga debatter. Någon gång har det säkert spårat ur för oss alla när debatten har blivit för hetsig. Men vi står för det gemensamma värdet att det är riksdagen som beslutar om lagar och att vi alla har förbundit oss att följa dem.

Vi har även ett valår som detta kunnat konstatera hur de debatter som har varit har polariserat våra olika åsikter. Jag tänker inte i den här debatten kritisera något av era förslag i olika sammanhang, för jag tycker att det är fel tillfälle. Jag kan försäkra er om att jag kommer att göra det vid många andra tillfällen. Jag tycker nämligen att detta är ett bra tillfälle att gemensamt ta avstånd från det våld och de hot som har riktats mot Centerpartiet, mot Moderaterna, mot Kristdemokraterna och också mot oss i regeringen vid flera olika tillfällen. Vi väljer alla att agera på olika sätt. För min egen del kommenterar jag aldrig när det sker saker och ting mot mig av det enkla skälet att jag inte vill att de ska få den uppmärksamhet som de söker. Andra agerar på andra sätt och tror kanske att uppmärksamheten gynnar kampen mot dessa odemokratiska krafter. Det finns inget rätt eller fel. Man måste förhålla sig till det på det sätt som man själv tror är bäst.

Det som är gemensamt är att alla vi som har utsatts för det här inte på något sätt ska acceptera det utan gemensamt ta avstånd från det. Det gör vi också genom att se till så att skyddet för våra folkvalda ökar, att det stärks i de förslag som funnits och finns. Det finns nu förslag om en särskild straffskärpningsgrund när hot och våld sker mot folkvalda. Jag tror att det finns en bred enighet kring sådana förslag, och jag tycker som sagt att vi gemensamt ska manifesteras detta.

Jag vill slutligen påminna om vad Demokratiutredningen uttryckte: ”Om inte förr, så på lång sikt ligger det i varje medborgares intresse att

---

*Aktuell debatt:**Våldsangrepp mot
politiska partier och
myndigheter*

vara med om att lösa de gemensamma problemen och se till att det görs på ett civiliserat sätt. Varhelst sådana förtroendeskapande mötesplatser för kollektiv problemlösning saknas, sås frön till en odemokratisk samhällsutveckling av cynism, intolerans och våld.” Därför, mina vänner, vill jag påminna er om något som ni väl känner till men som det är värt att påminnas om gång på gång: Demokratin är inte vunnen för alltid. Den måste vinnas gång på gång igen.

Anf. 34 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! I Nora finns det miljöpartister som arbetar för fler händer i omsorgen. I Örebro finns det folkpartister som arbetar för en skola med ordning och reda. I Malmö finns det vänsterpartister som arbetar för ökad jämställdhet. I Östersund finns det moderater som arbetar för fler jobb i småföretagen. I Alingsås finns det centerpartister som arbetar för en tryggare utemiljö. På Gotland finns det socialdemokrater som arbetar för bättre fungerande kommunikationer till fastlandet. I Gävle arbetar kristdemokraterna med planfrågor för fler bostäder, inte minst åt unga människor. Många av dessa engagerade politiska företrädare är fritidspolitiker. De är hjältar som vill ställa upp för det gemensamma bästa. De drivs av en övertygelse om att engagemang och att påverka är viktigt för att bygga vårt samhälle. Det är människor som förtjänar all respekt oavsett vad de tycker i sak.

Vi måste alltid komma ihåg att demokratins planta är mycket skör. Demokratiutredningen, som justitieministern hänvisade till, gav många bilder av hot som finns mot demokratin och infallsvinklar i fråga om dess brister. Men den visade också på möjligheter som vi har i dag. När man pratar om frågan om politiskt våld måste man reda ut några saker, för det är olika saker som pågår. Man behöver olika åtgärder som är olika verk samma beroende på vem man riktar sig mot. Det finns enskilda psykiskt sjuka personer i vårt land som hotar och begår våldshandlingar mot politiska företrädare, företrädare för rättsväsendet och så vidare och som hotar demokratin. Dem måste vi angripa på ett visst sätt. Förra fredagen i den här kammaren pratade vi om det mer globala, mer klassiska terroristhotet. Det kräver andra åtgärder. Det debatterade vi då, och sedan röstade vi, och så ändrade vi demokratiskt Sveriges lagar. Men, som jag var inne på när jag började prata: Vad gör vi när människor i Sverige organiserar sig, i folkrörelsernas land, för att förstöra demokratin och inte bygga den? Jag tror att vi måste fokusera mycket på det förebyggande. Demokratin måste vinnas varje generation. Se nu till i våra skolor, när det är valår, att ni släpper in ungdomsförbund och ser till att man får föra en saklig och riktig politisk debatt, en debatt som berör unga människor och som visar på skillnaderna så att också unga människor känner att man kan göra ett val, och att mitt val spelar roll.

Se till att vi får ett bättre skydd också för enskilda politiska företrädare och företrädare för rättsväsendet. Det är en manifestation för att man inte kan gå hur långt som helst.

Här finns inget att förklara och försvara. Människor som använder våld förtjänar inte någon respekt.

Polisen måste naturligtvis i sitt arbete mot olagliga demonstrationer se till att man har den bästa förmågan att föra en vettig dialog, se till att

upplopp undviks och se till att våld undviks. Polisen kanske kan göra ännu mer.

Glöm inte att polisen också ska gripa varenda våldsverkare som hotar det öppna samhället och våra öppna gator och torg. En manifestation som vi bör skicka till vår svenska polis är att de inte ska kompromissa med våldsverkare.

Det handlar naturligtvis om ett sammanhållet Sverige. Den här valrörelsen kommer att handla om skola och hur vi ska få klyftorna att minska. Vi har olika förslag och tror på olika lösningar och inriktningar. Vi respekterar varandra, men vi för en hård debatt. Ett sammanhållet Sverige är självklart avgörande för att minska förutsättningarna för extremism. I utanförskapet växer riskerna för våld och extremism.

Det handlar också om lagar och resurser. Jag måste lyfta fram det. Jag tror att polisens lokala förankring är viktig om man lokalt vill minska risken för våldsamheter. Det är viktigt att det finns många poliser som är lokalt förankrade och närvarande.

Jag tror att man måste se över den svenska säkerhetspolisen som har ansvaret bland annat för författningsskyddet men också för att skydda institutioner, inte minst politiska. Man ska jobba med kontraspionage. Man ska jobba med kontraterrorism men håller på med ett författningsskydd som kanske inte får de resurserna om man menar att man jobbar mycket med kontraterrorism.

Jag tror att det är viktigt att lyfta fram.

Jag tycker att man ska diskutera synen på brott mot demokratin. Thomas Bodström inne på det. I det här fallet är det brott mot förtroendevalda, men jag tycker att det är ett brott mot hela andan i demokratin, mot partilokaler, mot journalister och mot människor som vill sprida det fria ordet. Människor som gör det i dag riskerar att hotas.

Det kan vi också titta vidare på, tycker jag.

Vi måste ha nya regler för våldsamt upplopp. De är otidsenliga i dag.

Jag har en rad förslag, fru talman, men jag ska inte dra alla här. Det handlar ytterst om värderingar. Jag måste återkomma till att det hela tiden handlar om värderingar.

Det är några ligister som tar på sig de här attentaten mot partilokaler och myndigheter. Ett citat från dem låter så här: I dagsläget låter ordet parti ungefär lika lockande som gulag för många av oss som på något vis är aktiva.

Vad menar man med det? Vet dessa människor hur det är att sitta i ett förintelsläger? Jämställer man alla oss från olika partier som sitter här inne med att sitta i ett förintelsläger? Då har man värderingar som är värdelösa. Man hånar i praktiken alla de människor i världen som dör i sin kamp för mänskliga rättigheter och för demokrati. Man hånar alla som i Sverige har dött och kämpat för demokrati och mänskliga rättigheter. Det fanns en tid för det i Sverige också.

Nu är man på väg att romantisera detta och gå tillbaka till en sådan tid.

Fru talman! Det finns åtgärder för att förebygga. Vi kan motverka och vi kan faktiskt göra saker för att bekämpa dessa våldsverkare. De förtjänar ingen respekt.

Den dag de vänder ryggen åt sina förvridna ideologier och sjuka tankar ska de vara välkomna in i gemenskapen, då ska de vara välkomna att

arbeta politiskt i vilket parti som helst. Det är här man bygger demokrati. Det är här man bygger förutsättningar för mänskliga rättigheter i Sverige.

Prot. 2005/06:122
12 maj

Anf. 35 HENRIK VON SYDOW (m):

Fru talman! Tack, Folkpartiet, för initiativet till en mycket viktig debatt. Den är viktig därför att det blir ett tillfälle att manifesteras vårt försvar för demokratin och vårt försvar för det öppna samhället och samtidigt gemensamt ta kraftigt avstånd från de grupper som nu systematiskt använder våld som ett verktyg för att uppnå politiska syften.

Det här är också ett tillfälle att skingra något av den aningslöshet som råder inför de grupper som nu med upplopp och stenkastning mot de borgerliga partierna har skaffat sig särskilt stor uppmärksamhet.

Den som granskar de sajter på Internet som är kopplade till Syndikalisternas ungdomsförbund och deras kampanj Det osynliga partiet blir både förbluffad och skrämmd. Det är sajter som är mycket välgjorda. De har hög kapacitet och hög teknisk kvalitet, mer än den kapacitet som de politiska partiernas hemsidor ibland har.

Titta också på deras tidningar och deras trycksaker. Se på volymen på deras trycksaker och volymen på deras tidningar. En del av de myter som omsvävar de här grupperingarna skingras nog en aning. Det är en stor omfattning.

Med enkla överslagsräkningar på den ekonomiska omsättningen av den här verksamheten förstår vi att de här extrema grupperingarna har en kassakista som räcker länge. Jag vill, fru talman, framför allt stryka under att det finns en bild av att de här grupperingarna och ungdomarna uppträder spontant oorganiserat och nästan lekfullt. Det stämmer inte. De är tvärtom väl organiserade. De är väl strukturerade och de jobbar mycket målmedvetet.

Jag undrar varifrån pengarna kommer. Varifrån får de sina resurser?

Jag vill be justitieministern att på Justitiedepartementet ta initiativ till en undersökning i syfte att försäkra oss om att skattemedel via presstöd, föreningsstöd eller fackligt stöd inte kommer i händerna på dessa väl organiserade och antidemokratiska krafter.

Vi får aldrig inta en vacklande eller aningslös hållning till de antidemokratiska krafter som använder våld eller sabotage för att tysta eller slå sönder det som de själva inte gillar. Vi ska möta dem i debatt med försvar för vår demokrati och med ett starkt rättsväsende som förmår att upprätthålla respekt för alla människors rättigheter att komma till tals, respekt för olika livsstilar och respekt för allas egendom.

Samtidigt som vi här i kammaren fördömer utomparlamentariska våldsaktiviteter måste vi ibland försöka rannsaka oss själva.

Jag har nog aldrig upplevt en tuffare ton eller hårdare ord i vår politiska debatt än vad som har brukats det senaste året. Med kombinationen av valår i Sverige och demonstrationer i Frankrike har debatten om arbetslösheten stegrats rejält. Detta tror jag att vi alla bör reflektera kring.

Så här skrev SSU:s ordförande på Svenska Dagbladets debattsida den 3 april. Det var en vecka efter den första attacken på Centerpartiets lokaler:

Hur många brända bildäck krävs för att Centerpartiet ska fatta att inga ungdomar, varken i Sverige eller i Frankrike, vill bli rättslösa på arbetsmarknaden?

Aktuell debatt:

*Våldsangrepp mot
politiska partier och
myndigheter*

Hur många brända bildäck? Det är en hotfull ton. Det är nära en upp-
viglingsretorik. Jag undrar om det är en normal debatten hos Socialde-
mokraterna. Jag tror inte det. Men detta var publicerat på Socialdemokra-
ternas hemsida samtidigt som det kastades sten mot Centerpartiet.

Jag tror att justitieministern är helt uppriktig. Det är inte Socialdemo-
kraterna som är ansvariga för de tillslag som har skett. Jag vet att de
jobbar emot dem. Justitieministerns manifestation här i kammaren är
utmärkt och mycket välkommen.

Jag vill be justitieministern att svara för hela Socialdemokraternas
parti. Jag vet att Leif Pagrotsky också har varnat för att Centerpartiet
kommer att mötas av tårgas och kravaller. Den retoriken, de uttalandena,
måste Thomas Bodström förklara och försvara. Är det rätt sätt att mar-
kera ett avstånd mot det som nu har skett?

Fru talman! Vi ska förstås ha en bra och saklig debatt som också är
tuff och visar på skillnader. Man jag tror att vi ibland måste reflektera
och tänka oss för och vara varsamma med orden, varsamma med tonläget
och varsamma med vilka bilder som vi målar upp. Politisk retorik kan
leda till en praktik som vi inte önskar. Slagord i luften riskerar att bli till
stenar i händerna. Detta ska vi förstås jobba mot.

Anf. 36 TUVE SKÅNBERG (kd):

Fru talman! De senaste veckornas attacker mot Centerpartiets lokaler
i till exempel Jönköping, Uppsala, Göteborg, Växjö, Kalmar, Umeå,
Västerås och Gamla stan här i Stockholm, liksom mot Kristdemokrater-
nas lokaler i Hässleholm och Umeå, liksom den av islamister planerade
mordbranden mot Livets Ord i Uppsala, liksom mot arbets-
förmedlingar, mot Stadshuset och polishuset i Hässleholm är alla djupast
sett riktade mot demokratin själv, mot rätten att yttra sig och mot rätten
att bilda politisk opinion.

Vi vet, åtminstone delvis, vilka grupper som har tagit på sig skulden
för attentaten. Under konceptet Osynliga partiet har olika utomparlamen-
tariska vänstergrupper på initiativ av Syndikalistiska ungdomsförbundet
blåst till strid mot det demokratiska samhället. Ansiktslöst och anonymt
vill vänstergrupperingar som AFA, Reclaim the Streets, anarkister, syn-
dikalister, autonoma grupper, anarkafeminister med flera destabilisera
det demokratiska samhället inför valet i september 2006.

Det är inte en slump att det är under denna vår som vi har dessa oro-
ligheter. Nu upprepas samma mönster som förekommer över hela värld-
den, speciellt i unga demokratier, nämligen att det inför ett val är orolig-
heter och våldshandlingar. Och valen måste ha observatörer för att garan-
teras vara säkra, trygga och rättvisa. Det är på detta sätt som dessa ode-
mokratiska krafter vill destabilisera vårt val och det demokratiska sam-
hället.

Med inspiration från motståndet mot den franska regeringens förslag
den 9 mars om att ungdomar under 26 år inte skulle omfattas av samma
anställningsskydd som äldre, krossas nu Centerns vallokaler eftersom
Centern framfört förståelse för att reglerna utestänger mängder av ung-
domar från arbete.

Vi kristdemokrater anser inte att detta skulle vara en klok politik. Vi
tycker att samma regler ska gälla för alla arbetstagare. I stället vill vi
göra det lättare för exempelvis visstidsanställningar för alla, så att trös-

keln för människor att komma in på arbetsmarknaden sänks. Men ändå blev Kristdemokraternas lokal i Hässleholm vandaliserad eftersom Kristdemokraterna enligt glaskrossarna ”för en borgerlig politik som bara sabbar för oss”. Förövarna i Hässleholm hotar nu med fler attentat: ”Detta är bara början.”

Osynliga partiet skriver på sin hemsida osynligapartiet.se: ”Fler rutor kommer att krossas fram till dess vi får leva våra liv utan krav på motprestation.”

På samma hemsida beskrivs att kampanjen ska föras med medel som att inte betala för sig utan stjäla i affärer, planka i kollektivtrafiken, komma för sent till jobbet, skolka, fuska för att få fördelar och bättre betyg, maska, lura socialen, stjäla på jobbet, sabotera, genomföra kravalter och krossa glasrutor. Man säger: ”Det finns ingen anledning att utgå från samhällets regler (...) Vi bestämmer själva vad vi vill göra och hur vi vill göra det.”

På rörelsens hemsida Motkraft.net under rubriken ”Stötta en sammanfallande värld” skriver man: ”Det finns inget som slår en omotiverad handling av förstörelse eller våld.”

Att dessa grupper vill uppträda maskerat, ansiktslöst och anonymt kan man lätt inse. Ändå är de inte ansiktslösa. De är inte utan hemvist. Deras hemsida Motkraft.net har en sammanställning av den ”frihetliga vänsterns” aktiviteter första maj i år på ett dussintal platser runtom i landet.

I Jönköping samlades man vid Bokcafé för att för att bränna den svenska flaggan med motiveringen att ”visa att vi arbetare inte har någon jävla nation, inget jävla fosterland”.

I Umeå deltog man i demonstrationståget Enad Vänster. Och i både Örebro och Östersund anslöt man sig till Vänsterpartiets demonstrationståg.

Jag vill därför få en förklaring från Vänsterns representant Mats Einarsson här i debatten när det gäller vad Vänstern gör för att hålla rent mot dessa odemokratiska och våldshängivna grupperingar, och hur det kan komma sig att man gör gemensam sak med dem i demonstrationståget första maj på flera platser.

Inte bara vänsterligister hotar demokratin utan även extrema islamistiska krafter, som de tre ungdomarna, 19, 22 och 25 år gamla, med extrem islamistisk bakgrund som planerat ett bombattentat och en mordbrand mot Livets Ords lokaler i Uppsala eftersom man uppfattat församlingen som proisraelisk. De har nu åtalats för stämpling till terroristbrott.

Jag har själv blivit utsatt för det politiska våldet i min gärning som riksdagsledamot. Den partilokal som fick fönstren krossade i Hässleholm är min egen partilokal där jag otaliga gånger har suttit i sammanträden med vår distriktsstyrelse. Jag har själv mottagit dödshot från nynazistiska grupper som hotat att döda både mig och min familj för mina politiska åsikters skull. Det är brott som förövarna har fått sitta två år i fängelse för.

I det ögonblick som jag steg upp i riksdagens talarstol för att debattera partnerskapslagen för homosexuella bröt sig någon in i elskåpet i min bostad i Skillinge och slog av huvudströmbrytaren. Budskapet var klart: ”Vi vet var du bor.” Jag har deltagit i demonstrationer och fått slag,

och jag har fått se mina tioåriga barn slagna av motdemonstranter här i Stockholm.

Anf. 37 MATS EINARSSON (v):

Fru talman! Säg vad man vill om Osynliga partiet, men en viss PR-begåvning har de. De har nu fått sin hemsida uppläst i riksdagens talarstol inför tv-tittarna.

Som jag har förstått det har denna debatt föranletts av ett antal attentat som har riktats framför allt mot Centerpartiets lokaler under den senaste tiden. Detta och den tidigare debatten ger anledning till att man något tittar på hur den politiska brottsligheten ser ut i vårt land.

Först och främst är det ingen ny företeelse. Detta har förekommit åtminstone sedan 80-talet. Det finns exempel från tidigare också.

Om man tittar på statistiken, till exempel den som Säkerhetspolisen har publicerat, så är det en sak som är helt dominerande och tydligast, nämligen att det politiska våldet domineras helt och hållet av högerextrema och nazistiska grupper. Under 2004, det år som jag har hittat statistik för, anmäldes 4 294 brott med anknytning till främlingsfientlighet, antisemitism, homofobi eller rent allmänt den så kallade vit makt-miljön.

Samma år anmäldes 206 brott med anknytning till vad Säpo kallar den autonoma miljön. Läger vi dessutom lägger till djurrättsaktivisters brottslighet kommer vi upp i totalt 403 brott.

Så här ser siffrorna år efter år. Högerextremismen står för ungefär nio tiondelar av det politiska våldet.

Vänsterpartiet, Ung Vänster och andra vänstergrupper och antirasistiska organisationer har under årtionden fått sina lokaler sönderslagna med en irriterande regelbundenhet. Jag säger inte detta för att det ska vara någon tävling om vem som är värst utsatt. Varje attentat riktat mot ett politiskt parti eller mot enskilda måste fördömas. Och jag kan berätta för er att man inte vänjer sig, inte ens efter årtionden av sönderslagna partilokaler. Man vänjer sig inte.

Osynliga partiet är en etikett som har använts av några. Jag har också tittat på lite hemsidor och talat med folk. Det förefaller att vara personer som i sin frustration över att det inte blir någon revolution försöker fixa lite lite action på egen hand.

I brist på revolution får man ta till kravaller, och i brist på kravaller kan man alltid ägna sig åt lite fönsterkrossning eller åt att slå sönder centerpartistiska partiexpeditioner. ”Medan vi väntar på generalstrejken snor vi pryglar på lagret och kallar detta för en ny fas i klasskampen.” Det är tämligen patetiskt!

Våld, skadegörelse och stöld är aldrig en acceptabel politisk metod i ett någorlunda demokratiskt samhälle, vilket Sverige faktiskt är.

Våld som politisk metod är både fel och korkat. Det är kriminalitet, och det ska behandlas som kriminalitet. Det ska inte bagatelliseras och än mindre romantiseras, men kanske inte heller överdrivas och utmålas som ett allvarligt hot mot samhällets fortbestånd.

De så kallade autonomas fönsterkrossning är förvisso en ovanligt korkad form av politisk aktivism men knappast något hot mot demokratin.

Det fascistiska våldet däremot är ett riktigt allvarligt hot, kanske inte mot demokratin som sådan – den är stabil i vårt land – men ett hot mot

enskilda människor och ett hot mot invandrare, mot homosexuella och mot antirasister.

Vi ska komma ihåg att det var nazister som mördade Björn Söderberg, facklig aktivist och syndikalist, den 12 oktober 1999 i Sätra – ett politiskt mord som vi bör komma ihåg.

Jag tror inte att det, som sagt, leder särskilt långt att tävla i vem som är utsatt för politiskt våld. Politiskt våld av den typ som vi nu debatterar ska fördömas och kan aldrig accepteras i ett demokratiskt samhälle. Men det gäller också – Johan Pehrson var helt riktigt inne på det – att se bilden i dess komplexitet och att se att det finns olika typer av politiskt våld, olika motiv bakom och olika typer av organisering. Det måste därför också mötas på olika sätt.

Vad vi inte ska göra är att använda den här typen av händelser, den här typen av brott, för att slå mot varandra i en politisk valkamp. Och vad vi inte ska göra är att tona ned våra motsättningar, våra kontroverser, i det politiska samtalet och i den politiska debatten, för det är just den delen, den aspekten, av demokratin som är så oerhört viktig.

Vi ska inte låtsas att vi är överens om allting, för det är vi inte. Samtidigt ska vi visa att vi är överens om en sak, nämligen om att de demokratiska spelreglerna måste respekteras.

Anf. 38 JOHAN LINANDER (c):

Fru talman! Först vill jag tacka Folkpartiet för att de har tagit initiativ till den här debatten. Hur vi skyddar vår demokrati är alltid en viktig fråga.

Vi i Centerpartiet har varit hårt utsatta under mer än en månads tid. Totalt har det varit 15 attentat mot Centerpartiets lokaler, bland annat i Stockholm, Göteborg, Växjö, Umeå, Västerås och nu senast i Jönköping där nio fönster krossades.

Men attentat har inte bara skett mot Centerpartiet utan också mot arbetsförmedlingar och mot polishuset, Stadshuset och Kristdemokraterna i Hässleholm. Det har förvånat mig att det varit så tyst tidigare, men det är bra att justitieministern och alla vi andra som är här i dag tydligt tar avstånd.

Runtom i världen kämpar människor för rätten till demokrati, för rätten till yttrandefrihet och för rätten till att fritt säga sina åsikter. Dessa människor ska vi hylla. De människor som arbetar mot demokratin och mot de här rättigheterna ska vi ta avstånd från.

Den fråga som jag ställt mig efter attentaten mot Centerpartiets lokaler är vad det är som får de här ungdomarna att vilja ta till våld – ungdomar som lever i ett land där demokrati, yttrandefrihet och åsiktsfrihet är självklart. Även om jag aldrig någonsin kan acceptera att de begår de här brotten vill jag försöka förstå varför de valt att begå brotten.

Kanske tror de på våld som ett politiskt medel för att förändra. Men den förklaringen kan inte stämma, åtminstone inte när det gäller skadegörelsen mot Centerpartiet.

Attackerna har varit tydligt riktade mot vårt förslag om särskilda ungdomsavtal för att öka möjligheterna för ungdomar att få jobb. Men vad är det som de vill förändra med skadegörelsen? Att Centerpartiet har lagt fram ett förslag betyder inte att vi förändrar någonting, så i verkligheten finns det ingen förändring som de kan stoppa med sina brott.

Eller också är det så att attackerna genomförs för att vi i Centerpartiet inte längre ska tycka att det behövs särskilda åtgärder för att få ned den skyhöga ungdomsarbetslösheten. I många diktaturer, ofta i kommunistiska diktaturer, har våld använts för att folk ska inordna sig. Men våld har aldrig lyckats hindra människor från att tycka och tänka precis det som de vill – tack å lov!

Jag skulle gärna vilja ha en dialog med ungdomar, när som helst, om ungdomsarbetslösheten. Jag skulle också gärna vilja träffa de ungdomar som väljer våld i stället för demokrati. Kanske skulle jag då kunna förstå lite mer varför de tycker att brottslighet är rätt. Tyvärr verkar de inte vara intresserade av någon dialog.

Fru talman! Vid attacken mot Stadshuset, polishuset och Kristdemokraterna i Hässleholm för cirka en vecka sedan förklarar de som utförde handlingen på en hemsida det så här:

”Vi slog sönder rutorna på Stadshuset för vi är trötta på kommunala marknadsanpassade åtgärds paket. Vi slog sönder rutorna på polishuset för vi är trötta på att de går till attack varje gång vi protesterar mot skit-systemet. Vi attackerade kristdemokraterna för de för en borgerlig politik som bara sabbar för oss.”

Vidare säger de att de är arbetslösa och trötta på att tvingas in i meningslösa åtgärder. De vill slippa kraven på att skaffa jobb och säger: ”Fler rutor kommer att krossas, fram till dess vi får leva våra liv utan krav på motprestation.”

Jag har förståelse för att de är trötta på att tvingas in i meningslösa åtgärder, och självklart ska de få leva sina liv utan krav på att skaffa ett jobb. Men de ska inte förvänta sig att vi andra ska jobba och betala skatt för att de ska få försörjning.

Sedan skulle det vara intressant att höra hur de tror att samhället skulle fungera om alla hade samma inställning som de. Men det har de förmodligen inte funderat på. De tänker nog enbart på sig själva. Egoism brukar det kallas, även om de har sprejat ordet ”Solidaritet” på väggen.

I en förlängning är våld mot myndigheter, polisen och politiska partier ett hot mot demokratin, men inte därför att vi någonsin kommer att ändra åsikter på grund av deras stenkastning utan därför att de som är grundstommen i vår demokrati, fritidspolitikerna, kanske väljer att inte längre engagera sig.

Det finns tiotusentals fritidspolitiker som varje vecka arbetar för demokratin, ofta utan någon som helst ersättning. Hur påverkas de av att våld och hot ökar?

Inom Centerpartiet har, det är min bedömning, skadegörelsen inte skapat rädsla men väl försiktighet och osäkerhet. Varför ska man lägga ned fritid på demokratiskt arbete som förtroendevald om man som tack får sopa glasskärvor, känna oro och i värsta fall bli hotad?

Vad skulle hända den dagen ingen vill ställa upp som förtroendevald? Vad har vi då för samhälle? Hela vår demokrati bygger på att många människor vill ställa upp och arbeta för sin kommun, sin region och sitt land. När dessa människor inte längre vill ställa upp har demokratin fallit, och då återstår bara två alternativ: diktatur eller kaos. Denna utveckling får aldrig bli verklighet i vårt land! Därför måste vi över parti-gränserna stå enade mot de odemokratiska krafter som vill förstöra vår demokrati med våld, skadegörelse och hot.

Aktuell debatt:

*Våldsangrepp mot
politiska partier och
myndigheter*

Anf. 39 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Fru talman! Jag vill understryka det som har sagts: I det här fallet är det egentligen inte någon speciellt hård politisk debatt vi behöver föra i denna sakfråga. Miljöpartiet tar givetvis avstånd från de metoder som man använder sig av i det här fallet. De är ett hot mot demokratin.

Det är ett ansvar för oss här i Sveriges riksdag att vidta sådana åtgärder att ungdomar inte behöver eller vill använda de här metoderna, eller i alla fall avstår från att använda dem.

Sedan Folkpartiet begärde den här debatten, vilket jag uppskattar, har jag funderat på detta: Vad är det som får ungdomar att välja den här metoden, och är det bara ungdomar? Jag ser inte logiken i att försöka förändra samhället i den riktning som de har signalerat. Jag har också gått igenom och tittat på de här hemsidorna, och då har jag funnit ett annat gemensamt drag. Det är, som vi har nämnt här, en viss form av våldsromantik. Det är en form av något slags martyrskapsglorifiering som en del har.

Jag gick in och tittade på Djurens befrielsefronts hemsida. Bara ordet ”front” anger ju vilka vägar de vill gå, vilka vägar de väljer. Här glorifieras Mikael, som nu har blivit släppt ur fängelset efter att han har kämpat och tagit sitt straff. Man upprepar att man har lyckats göra attacker mot en revisor som reviderar en pålsaffärs räkenskaper, och genom att slå sönder hans jeep och färgspreja fålgar och jeep har man nu fått revisorn att sluta revidera pålsaffärens verksamhet.

Det är uppenbart att de når en viss effekt. Ett sådant samhälle ska vi inte ha.

Vi har Osynliga partiet, och vi har Revolutionära Fronten. Allihopa genomsyras av precis det som Henrik von Sydow tog upp: en retorik och ett ordval som egentligen är något slags pubertal våldsromantiksglorifiering.

Jag gick också in och tittade på en del av de högerextrema sidorna, och här finner jag samma tema, ett slags våldsromantik där man står upp emot någonting som jag inte riktigt tror att man vet vad det handlar om. Man förutsätter att vi från kammaren och vi i det etablerade samhället definitivt är emot att de ska få framföra sina budskap. Jag som grundhumanist säger givetvis att de ska framföra sina budskap, men det ska ske enligt de spelregler som vi har kommit överens om. Det ska aldrig innebära våld mot person eller egendom. Men det ser nästan ut som att det är precis det de är ute efter. De letar efter något som de kan legitimera våldet och aktiviteterna med. Det finner jag mycket störande. Sedan finns det givetvis ideologer även på de här områdena, och de tycker jag skulle kunna hantera detta på ett bättre sätt.

Hur ska vi nu möta de här verksamheterna? Jag tror inte att vi lyckas så värst bra om vi skärper straffen till himmelska höjder eller djävulska avgrunder. Jag tror inte att vi lyckas med att ta hårdare tag. Det skapar ju bara martyrkronor, och det har vi ingen nytta av. Jag tror att det är viktigt att vi försöker öppna upp, så att vi får bort romantiken kring detta. De frågor som de vill diskutera ska de ha öppna forum för att diskutera. Jag tror att det är viktigt att vi öppnar upp den politiska debatten. Det är inte bara här man kan prata politik – det gör vi på gator och torg. Jag skulle vilja se ett *speakers corner* i varenda stad, och jag skulle vilja ge bättre möjligheter att demonstrera, att visa och föra fram sina åsikter för att på

det sättet undanröja det som de uppfattar som ett behov av att använda våld för att få uppmärksamhet.

Vi har inom mitt parti en viss lätt anarkistisk prägel i den bemärkelsen att vi kan acceptera att man använder sig av civil olydnad. Man kan använda sig av okonventionella metoder för att föra fram ett budskap. Men det är under förutsättning att det inte finns någon annan möjlighet. Men med det säger vi inte att vi under några omständigheter accepterar våld mot människor eller mot annans egendom.

Jag skulle vilja höra lite grann, Thomas, vad du har för synpunkter på hur man kan bemöta de här unga människorna med andra metoder än med polis.

Anf. 40 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det var mycket glädjande, tycker jag, att höra mina politiska motståndare här inte bara uttrycka sig klokt utan också understryka den samsyn som ändå finns. Von Sydow undrar om jag har tagit avstånd eller inte. Ja, det är klart att jag har gjort det. En annan sak är att jag kanske inte i varje enskilt fall vill förstora upp de här sakerna. Det är en avvägning. Här har jag naturligtvis som justitieminister många diskussioner med säkerhetspolisen. Vi utsätts också för en hel del saker, och vi följer de råd som vi får, nämligen att inte förstora upp saker och ting. Men som jag sade inledningsvis: Var och en väljer sitt eget sätt, och det kanske inte är bara den aspekten som finns utan en upprördhet som gör att man vill att det här ska uppmärksammas. Jag har full respekt för det också. Men jag vill understryka att det är det som är skälet till att jag inte, varje gång jag får en fråga, går ut och basunerar ut en enskild attack. Jag följer just de råd som jag får av säkerhetspolisen.

Jag tar också avstånd från dem som försöker blanda ihop det här med politiska åsikter. Jag har tidigare hårt kritiserat Centerns förslag, som jag anser är ett ovanligt korkat och diskriminerande förslag mot ungdomarna, men oavsett det finns det inget som helst försvar för att agera med politiskt våld. Det går *inte*, som faktiskt har sagts från vissa håll, att säga: Ja, lägger man fram ett sådant förslag så blir det här resultatet – titta vad som skedde i Paris.

Centern får lägga fram vilka förslag som helst. Jag tycker till och med att det är positivt, för vi ser skillnaderna, och det stärker faktiskt demokratin att Centern lägger fram förslag som avviker från till exempel Socialdemokraterna. Det finns ingen bäring i resonemanget att lägger man fram ett sådant förslag så får man skylla sig själv. Man har all rätt att lägga fram de förslagen, och inte bara det: De välkomnas och är, trots allt, någonting som stärker det demokratiska val som vi nu har. Inte minst med tanke på att det är valår är det oerhört bra att vi har olika lösningar. Man ska aldrig någonsin acceptera den andra typen av resonemang. Det är alltså bara en sak som gäller, och det är totalt avståndstagande från allt politiskt våld, oavsett vilka åsikter man fört fram eller vad som ligger till grund för dem.

Det här har som sagt drabbat oss alla och även arbetsförmedling, polis och alla möjliga olika institutioner i samhället. Det här är någonting som inte följer någon direkt logik. Det är också så att den information som jag får – jag ska inte gå in för detaljerat på den – ju är att det finns grova våldsverkare såväl till höger som till vänster. Det kan växla något

mellan åren, men så ser det ut. Det går inte att säga att det ena är värre än det andra eller: Titta där – titta vad *de* gör!

Vi ska naturligtvis ta avstånd från dem oavsett om de själva identifierar sig som höger eller vänster. Också om det skulle öka något på ena sidan något år så föranleder det ingen skillnad. Det är våldet vi tar avstånd från – inte åsikterna.

Däremot är det så att även om man inte alltid ska föra saker och ting till offentlighet, eller om man nu själv väljer att göra det, så finns det ett problem med personer som utsätts för sådant här, och det är just att man många gånger väljer att hålla det för sig själv. Det är viktigt att vi ställer upp för varandra och för dem som drabbas och ger det stöd som behövs.

Vi har utöver det – jag tänker återkomma till det i nästa inlägg – tagit ett antal initiativ. Jag känner att vi också har tagit de initiativen och är beredda att ta nya initiativ med den enighet som trots allt finns där vi går direkt över partigränserna och inte ser någon skillnad, eftersom det ytterst handlar om att värna demokratin.

Anf. 41 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Det är huvudsakligen en bra debatt som nu förs om det politiska våldet i Sverige och risken för att det på lång sikt skulle kunna utgöra ett hot mot demokratins stabilitet i vårt land.

Vi har lite av en paradox i att ett så demokratiskt och välorganiserat land, under så många år byggt av folkrörelser, numera har övertagits av alla möjliga konstiga myndigheter som driver opinion. Vi har ungdomsstyrelser, ungdomsråd, Unga Örnar och unga allting.

Ändå finns det människor som känner att ingenting passar dem, utan säger: Jag vill använda våld för att få fram min åsikt. Jag är starkast. Jag ska slå. Jag ska förstöra, och så ska jag köra över den svage.

Vad är detta för våldsromantik? Det spelar ingen roll om det är högerextrema som vill få ut sitt sjuka budskap eller om det är vänsterextrema med sina förvridda teoribildningar från grottor som de har grävt i och kommit allt längre ned och hittat en massa skräp.

Vi måste vara ganska raka. Vi får inte vara naiva, helt enkelt. Leif Björnlod ger exemplet om en man som arbetade i sin verksamhet med att vara revisor åt en människa som hade hot mot sig, och han fick sin bil vandaliserad. De människorna måste bemötas, Leif Björnlod. De människor som begår sådana brott måste bli inlästa om de inte förstår att de ska sluta.

När de väl har slutat ska vi ta ut dem tillsammans, du och jag. Vi kan möta dem vid fängelsegrinden. Vi ska gemensamt få in dem i samhällsgemenskapen, du och jag. Vi ska förklara hur man bygger demokrati och hur man gemensamt politiskt i en debatt skapar förutsättningar för att Sverige ska bli ett ännu bättre land att leva i.

De har en ideologi som går ut på att våldet och mörkret ska råda. Det kommer att skada väldigt många människor. De har en stark värdering att de har rätt och du har fel, och att jag har fel.

Vi går nu in i en valrörelse som sannolikt är mycket jämn. Jag tycker att det är obehagligt att tänka på att det finns människor som kan påverkas av det som nu händer. Det kan vara så att det blir färre människor som kommer in i centerlokalen någonstans. Man har limmat igen låset på

*Aktuell debatt:
Våldsangrepp mot
politiska partier och
myndigheter*

lokalen. Man har slagit sönder den, och det går inte att ha några möten där.

Det blir inget politiskt demokratiskt möte för att formulera Centerpartiets politik i vilken stad eller kommun man nu vill. Det kanske påverkar valet. Det kanske kommer att hänga på 10, 20 eller 100 röster. Det är ingen som vet hur det kommer att gå i valet. Det kommer att bli jämnt.

Vi måste fundera på vad vi själva gör. Vi har ett stort ansvar för hur vi låter. Det blir motbjudande när justitieminister Thomas Bodström talar om att vi inte ska hålla på med partipolitik men kallar Centerens förslag för korkade.

Jag ska inte recensera justitieministerns totala tillkortakommanden på rättsområdet med den vokabulären. Du förstod ironin? Bra. Jag tycker att man ska kunna skoja lite också när det är som mest allvarligt för att orka med detta ibland.

Det spelar ändå roll hur vi uttrycker oss. Jag tycker som Mats Einarsson. Vi ska vara sakliga, otroligt sakliga. Vi ska visa på skillnaden och inte tona ned oss. Så tjänar vi demokratin.

Men då kräver det också att företrädare för Vänsterpartiet inte säger: Barbro Holmberg är en skit, mördar flyktingar med flit. Man säger så i Vänsterpartiets demonstrationståg om en minister i Sveriges demokratiska regering, som jag visserligen tycker ska avgå.

Man får inte uttrycka sig så. Det uppmuntrar de extrema till att vara lite värre – så låter ju demokratiska Vänsterpartiet. Det gäller också att hota med att man minsann kan tala franska i Vänsterpartiet och att man ska visa Centerpartiet vad som gäller. Vi måste hålla oss borta från det.

Jag lovar – justitieminister Thomas Bodström, Leif Björnlof och Mats Einarsson – att jag ska försöka att vara så otroligt saklig jag bara kan under den här valrörelsen. Jag ska se till att varje gång jag begått en enda felaktighet ska jag be om ursäkt. Har jag sagt att det är 120 poliser för lite jämfört med vad det var ett år, då kommer jag att be om ursäkt.

Men jag kräver att ni också visar upp samma attityd och inte kommer dragande med den konstiga källarretorik som man får höra ibland till och med i tv-debatter när Sveriges statsminister framträder.

Mina vänner! Debatten går vidare. Vi måste fortsätta att vara förenade. Demokratin är det enda vi kan landa i, och då är det respekt som gäller.

Anf. 42 HENRIK VON SYDOW (m):

Fru talman! Först vill jag göra ett klarläggande, eftersom det gjordes en jämförelse mellan det som kallades för högerextremistiskt våld och vänsterextremistiskt våld. Det spelar förstås ingen roll för det motstånd som det måste mötas av.

Jag tror snarare tvärtom att vi ska ta fighten både mot det som kallas för högerextremt våld och det vänsterextrema och se likheterna både vad gäller ideologin, kommunismen och nazismen som tvillingideologier, och vad gäller arbetssätten, metoderna, tillvägagångssättet, föraktet för demokrati och för mänskliga rättigheter. Det tror jag är viktigt.

Mats Einarsson har en särskilt viktig roll och uppgift att fylla där som opinionsbildare mot de grupper som vi för dagen har diskuterat.

Jag är glad att justitieministern tar avstånd från det citat som jag läste upp. Det kan ses som ett försvar för upplopp och kravaller. Jag förutsät-

ter att det också gäller det som din kollega i regeringen, statsrådet Leif Pagrotsky, uttalade i ett pressmeddelande riktat till Maud Olofsson den här våren den 16 mars.

Där hotade Pagrotsky med att om Centern fortsätter att driva förslaget om förändringar av arbetsrätten kommer det att mötas av kravaller och tårgas. Det är precis den sortens uttalanden som kan uppfattas som en legitimering av det politiska våldet. Jag är glad att justitieministern tog avstånd från det.

Det är en fråga som är utestående, och den är inte oväsentlig. Det är just detta: Var får dessa grupperingar sina pengar ifrån? Kan justitieministern garantera mig att det inte förs över pengar via presstöd, föreningsstöd och fackligt stöd till de grupperingar som nu bedriver ett systematiskt politiskt våld?

Anf. 43 TUVE SKÅNBERG (kd):

Fru talman! Den fråga jag hade tänkt ställa till justitieministern om varför Socialdemokraternas företrädare har varit så sena med att fördöma attackerna har han förekommit mig med genom att besvara. Han har sagt att det beror på säkerhetspolitiska bedömningar. Ändå hänger det i luften att det kom sent.

Miljöpartiet öppnade för anarkismen. Jag vill därför ställa en fråga. Osynliga partiet säger: Fler rutor kommer att krossas fram till dess vi får leva våra liv utan krav på motprestation. Har det någon koppling till Miljöpartiets förslag om medborgarlön för alla utan krav på motprestation? Är detta ett legitimt sätt att föra fram det?

Jag vill sluta med Sir Winston Churchills ord om demokratins värde: "Ingen påstår att demokrati är perfekt eller allvetande. I själva verket har det sagts att demokratin är den sämsta styrelseformen, om man undantar alla andra styrelseformer som prövats tid efter annan." Detta är sagt i House of Commons år 1947.

År 1947 ligger också nära Hal Kock, statsvetaren och teologiprofessor i Danmark, och hans klassiska bok *Hvad er demokrati?* från år 1945. Där samtalar han om demokratins kärna och skriver i en tid då demokratin hade kämpat mot nazism, fascism och kommunism. Han skriver: "Demokratins väsen är bestämt av samtalet, förhandlingen, av den ömsesidiga respekten och förståelsen och av det härav framväxande intresset för helheten." Demokratien är inte självklar. Den måste återerövas av varje generation.

Anf. 44 MATS EINARSSON (v):

Fru talman! Tuve Skånberg frågade i förra anförandet vad vi i Vänssterpartiet gör för att hålla rent från anarkistiska våldsverkare. Svaret är att vi inte behöver göra speciellt mycket alls. De här pojarna vill inte ta i oss med tång. De betraktar oss som ohjälpligt förlorade klassförrädare och revisionister.

Den stora majoriteten av dem som kallar sig syndikalister och frihetliga socialister är inte några våldsverkare. De tar avstånd från detta. De är hederliga, engagerade demokrater. En del av dem har deltagit i våra demonstrationer. Det är jag glad för, och de är hjärtligt välkomna i fortsättningen. Vi har inga skilda åsikter vad gäller politiskt våld i förhållande till dem som deltar med oss på första maj.

Justitieministern sade lite slarvigt att det finns våldsvverkare både till höger och till vänster. Det är sant, och vi ska inte behandla dem olika. Våldsvverkare som våldsvverkare. De ska lagföras och dömas. Men det är ändå viktigt att peka på att relationen mellan högerextremt och så kallat vänsterextremt våld är nio mot ett. Det är så det ser ut. Det är stabilt. Det varierar lite över åren, men det är väldigt stabilt om man ser på statistiken. Och det är en skillnad mellan att slå sönder ett fönster och att mörda människor. Det senare är det som våra högerextremister har ägnat sig åt.

Det skadliga utfallet av de här attackerna mot Centern skulle kunna vara att det blir svårare att föra en öppen och hederlig politisk debatt om till exempel Centerns förslag när det gäller ungdomars rättigheter på arbetsmarknaden. Vi ser redan i dag hur våra företrädare och vårt ungdomsförbunds företrädare anklagas för att stödja våld och terrorism därför att man kritiserar Centerns förslag. Sådant förekommer. Vi accepterar naturligtvis inte det. Vi fortsätter att föra vår debatt, men det är också en aspekt på detta som vi måste ha i minnet. Därför ska vi inte acceptera att debatten blir styrd av våldsvverkare, oavsett var de hör hemma politiskt.

Anf. 45 JOHAN LINANDER (c):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att det är välkommet att justitieministern tar tydligt avstånd från SSU-ordförandens uttalande om att Centerpartiet skulle få skylla sig själva när vi lagt fram ett förslag som Vänstern inte tycker är bra. Vi i Centerpartiet ska självfallet inte skylla oss själva när vi lägger fram ett politiskt förslag, speciellt inte eftersom förslaget skulle hjälpa tusentals ungdomar som sitter fast i arbetslöshet. Det skulle ge bra mycket mer trygghet än regeringens och vänsterkartellens plusjobb.

Jag vill också säga att vi tar precis lika starkt avstånd från odemokratiska krafter, oavsett om de finns på vänsterkanten eller är nazister eller fascister. Jag tycker inte att man ska förklara bort det som nu har hänt med att det faktiskt finns andra grupper som också har använt odemokratiska metoder. Det är lika illa vilket som.

Risken med politiskt våld är att vi får tysta medborgare och en tyst demokrati där en liten högljudd minoritet får uppmärksamhet som om den vore en majoritet. Det är farligt. En tyst demokrati är en svag demokrati. Jag välkomnar alla demokratiska yttringar. Om man är motståndare till våra politiska förslag får man gärna demonstrera, skriva debattartiklar, insändare och vad som helst. Det välkomnar jag, men det ska följa demokratins spelregler.

Jag vill också säga att jag inte tror att hårdare tag är det som stoppar fönsterkrossningen i första hand. Det är viktigare med en öppen politisk debatt i samhället, i skolorna och hemma vid köksborden. Det är trots allt så att allt börjar med oss själva. Jag är mer orolig för att föraktet mot demokratin ska spridas bland fler ungdomar än att fler fönsterrutor ska krossas.

Anf. 46 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Fru talman! Jag ska passa på att tacka Johan Linander för att han lyfte upp den insikten att strängare straff nog inte är lösningen på det här problemet. Det är bara Johan Pehrson som tror att inlåsning skapar ett bättre samhälle. Jag tror inte på det. Ett hårdare samhälle skapar en hårdare

värld, och i det här fallet har vi en hård värld som gör det här samhället hårdare.

Caesar Nero förde ut tio kristna på arenan och lät vilddjuren äta upp dem, Johan Pehrson. Men han beklagade sig samtidigt och sade: Jag blir av med tio kristna, men jag får tusen nya på läktaren.

Martyrskapets exempel är alldeles för stort. Här handlar det om våldsromantik och våldsromantisering. Om man låser in en av de här killarna, kommer han att ha nya kamrater som väntar på honom när han kommer ut. Det tycker jag är sorgligt. Vi skulle snarare inte glorifiera honom på något sätt. Vi skulle ta in den här stackaren för behandling. Han behöver tydligen en behandling och en omskolning. Att använda sig av våld och dessa metoder är sjukt. Då blir han inte glorifierad.

Sedan ska jag vara svara Tuve Skånberg. Nej, det var mycket långsökt och helt galet. Vi anser att dessa våldsverkare utför ett sabotage mot den fria debatten och mot möjligheten att föra en bra debatt. Det har väldigt lite med friår att göra.

Johan Pehrson talar om justitieministerns totala tillkortakommande. Vi har väl aldrig tidigare haft en justitieminister som har fått igenom ett sådant stort sjok med kontrollagar och repressiva lagar. Det har han faktiskt gjort med din hjälp.

Anf. 47 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Lite småhugg måste det vara i en politisk debatt. Det viktiga är att vi står eniga om det centrala. Till Mats Einarssons kommentar om att det står nio mot ett vill jag säga att det i alla fall inte är den bild som finns inom Säkerhetspolisen. Det kan jag garantera. Men även om det vore en mer frekvent omfattning av våldet på ena sidan under något eller några år kan det aldrig legitimera den andra sidans våld. Även om skadegörelse och mord inte kan jämföras med varandra kan man ju inte få utföra skadegörelse för att det har begåtts ett mord. Vi måste ta avstånd från våldet och inte den sida de tillhör.

Här flög nu plötsligt Johan Pehrson upp som gubben i lådan och var upprörd för att jag ville tydliggöra den koppling som inte får förekomma mellan politiska förslag och avståndstagandet. Det var just för att markera att jag inte på något sätt anser att man får agera på det sättet trots att vi har så stora skillnader i vår syn på hur ungdomsarbetslösheten ska bekämpas. Vi är väldigt kritiska mot varandras förslag. Det kan ju inte vara så att bara för att våra partier blir utsatta för odemokratiska metoder ska vi plötsligt börja gilla varandras idéer. Det vore faktiskt skadligt. Det är ett av problemen ute i Europa där partierna blir alldeles för lika. Där har det visat sig att så fort det kommer ett populistiskt parti får det en storlek på 10–20 % just för att de här skillnaderna inte finns.

Jag välkomnar återigen Centerns förslag. Det är bra att vi har olika syn på hur vi ska bekämpa arbetslösheten. Då kan man nog tåla – det tror jag att Centern gör – att vi kallar det diskriminerande och korkat. Sedan får de kritisera oss. Men det finns ingen som helst koppling här. Även om företrädare från mitt parti har uttryckt sig annorlunda, vill jag understryka att jag inte delar den synen.

När det gäller finansieringen kan jag naturligtvis inte garantera varje krona som betalas ut i olika stöd. Men det är självklart att det ska göras en ordentlig kontroll. Det har ju visat sig i andra sammanhang att det har

Aktuell debatt:

*Våldsangrepp mot
politiska partier och
myndigheter*

finansierats på ett sätt som inte var tänkt från början. Där är vi nog också helt överens.

I sitt förra inlägg sade Leif Björnlod något om hur vi ska möta ungdomar. Vi får inte uttrycka oss på det sättet att det är ungdomar som står för den synen. Jag tror inte ens att det är en promille av svenska ungdomar som anser att man ska agera på det här sättet. Med 99,9 % är det inga problem. De är helt överens med oss om de demokratiska spelreglerna. Det är också väldigt roligt att diskutera med dem när man kommer ut på möten.

Jag tror att Sverige tillhör de länder i världen där man har den största möjligheten att komma i kontakt med sina förtroendevalda. Jag pratade en gång med min franske kollega, och han blev oerhört förvånad när jag av en tillfällighet berättade att jag varit i en skola. Han undrade varför jag var i en skola, om mina barn gick där. Det är för dem mycket främmande att agera på det sättet. Jag tror att vi alla, när vi är ute på politiska möten, gärna stannar kvar och diskuterar saker med dem som vill det, och jag tror att vi alla svarar på de brev som kommer.

Visst kan vi göra saker bättre. Visst kan vi bli bättre på att komma ut och möta våra medborgare. Det får dock inte innebära att den lilla, lilla minoriteten, som faktiskt inte är intresserad av att prata med oss, vilket vi också måste komma ihåg, får legitimeras bara för att vi ibland kan göra ännu mer. Det är klart att det är viktigt att vi är ute på möten, och det är vi. Det är också viktigt att vi tar den frustration som kan finnas hos olika medborgare på allvar, men vi kan aldrig någonsin legitimera att någon tar till hot eller våld för att han eller hon inte anser att vi har tillräckligt mycket kontakt eller tillräckligt mycket dialog med dem. Som sagt, inte heller där finns något samband.

Glöm inte – återigen – att ungdomar är en grupp som inte på något sätt får förknippas med några få som har den synen på demokrati.

Anf. 48 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Mycket bra har blivit sagt.

Vi har ett gemensamt ansvar. Om det är vi överens. Vi är också överens om att vi ska vara toleranta och uppmuntra yttrandefrihet. Vi alla som är här står ju för att de människor vi diskuterar ska få uttrycka sina åsikter hur mycket de vill och på alla sätt som är acceptabla, men vi sätter en tydlig gräns: Våld går inte ihop med det, för våldet är den starkes rätt där man offrar den enskilda människan. Man offrar en högre tanke om ett samhälles fortbestånd.

Vi får inte vara naiva. Jag kan försäkra Mats Einarsson att hela mitt engagemang, de förslag jag lägger fram och medverkar till eller stöder, för att motverka de hot och risker som finns mot demokratin i Sverige – såsom extremister och grov organiserad brottslighet – handlar om att hindra att människor dödas, handlar om att människor ska slippa få sina liv förstörda samt att vi ska få bättre mänskliga rättigheter i Sverige. Det är vad det handlar om. Det gäller inte minst att motverka de högerextrema rörelserna och de människor som verkar i den sjuka vit maktmiljön.

Leif Björnlod förstod inte riktigt ironin. Vi måste göra något när människor använder våld. Och det är faktiskt så illa att de människor som gång på gång slår sönder annans egendom eller hotar andra människor

kan komma att drabbas av ett frihetsberövande – inte första gången, men kanske andra gången, om det upprepas. Då ska de få behandling för att kunna komma ur, som Leif Björn lod uttryckte det. Jag vill understryka att vi ska stå tillsammans och möta och välkomna den personen om han är intresserad av att vara demokrat. Om han däremot är antidemokrat kommer han att få det jobbigt. Demokratin är nämligen inte bara en rättighet. Vi har också en skyldighet att försvara den och oss. Den skyldigheten måste vi ta på fullaste allvar.

Låt oss nu, mina vänner, gå ut och föra valdebatt på bästa sätt, prata om vad vi kan göra förebyggande för ett bättre och tryggare Sverige, vilka lagförändringar vi kan göra, vad vi kan göra för ekonomin, för skolan, för integrationen. Låt oss göra det med respekt för varandra och som en hyllning till demokratin. Då tror jag att vi mer långsiktigt gör en stor insats, oavsett vem som vinner valet i september.

Anf. 49 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Som sagt: Vi ska slå vakt om det öppna och demokratiska samhället. Det tycker jag att vi här har gjort gemensamt. De som inte gillar det, som inte får gehör för sina idéer, sådana som man kanske kan kalla för dåliga förlorare, har inte på något sätt rätt att stifta egna lagar. Det har vi tydligt tagit avstånd från.

Vi ska dock komma ihåg att det är fråga om en liten, liten grupp människor. Vi ska därför fortsätta att bedriva vårt arbete på det sätt som vi trots allt försöker göra, nämligen genom att komma i nära kontakt med våra medborgare, våra medmänniskor. På det sättet kan vi begränsa den lilla, lilla klicken. Tyvärr tror jag inte att vi någonsin kommer att få ett hundra procentigt stöd på så sätt att alla respekterar demokratin och lagarna. Det behövs polisiärt arbete, och det behövs ett förebyggande arbete i skolan och inom andra delar av vårt samhälle för att fånga upp dessa ungdomar så att de blir så få som möjligt. Vi måste fortsätta att gemensamt ta avstånd från våldet. Det har varit det viktigaste med den här debatten.

Nu när vi har ett gemensamt avståndstagande, när vi delar den uppfattningen, kan vi ge oss på varandra igen i olika frågor. Vi ska komma ihåg att hålla oss till spelreglerna, precis som Johan Pehrson sade, men vi ska också understryka de skillnader som finns. Det stärker oss alla.

Överläggningen var härmed avslutad.

En svensk Asienpolitik

9 § (forts. från 7 §) En svensk Asienpolitik (forts. UU20)

Anf. 50 BJÖRN HAMILTON (m):

Fru talman! I slutet av juni 2006, när sydvästmonsunen stabiliserats, seglar ostindiefararen Götheborg upp i Sydkinesiska sjön. I mitten av juli 2006 anländer ostindiefararen Götheborg till Tigermunnen, mynningen till Pärlfloden. Efter att ha sänkt masterna för att komma under kraftkablarna och broar går Götheborg upp för floden till sitt historiska mål, Kanton, eller Guangzhou, som staden heter på kinesiska. Staden har utlovat

ett storståtligt mottagande för den svenska ostindiefararen, den första som siktats i staden på nästan 200 år.

Ostindiska kompaniet var det första omfattande försöket att skapa ett handelsutbyte med Sydostasien. I dag är länder som Kina, Japan och Indien på var mans läppar igen. Ekonomin i länderna i Sydostasien utvecklas med rekordfart. Företagen i Bangalore i södra Indien dubblar sin omsättning inte varje år, fru talman, utan varje månad. Medelåldern i företagen är under 30 år, och de anställda brinner av att erövra världen med sina produkter och tjänster. I det demokratiskt styrda Indien är man stolt över sin demokrati och vårdar den. Beslutsprocesserna blir längre men besluten oftast väl förankrade.

Motsatsen ser man i grannlandet Kina där beslutsprocessen är snabb och utvecklingen centralstyrs, ofta utan hänsynstagande till lokalbefolkningen. Ett mycket synbart utslag för de olika politiska systemen i de bägge länderna är hänsynstagandet till miljön. I Indien tillåts miljögrupper påverka utvecklingsprocessen, medan Kina i vissa delar går mot en miljökatastrof.

Fru talman! I Sydkorea har telekomutvecklingen för länge sedan passerat oss. Sydkorea har det högsta Internetanvändandet i världen, och många koreaner ser dagligen på tv i sin mobil. Japan, som ligger före i den ekonomiska utvecklingen bland dessa länder, har länge stått för billiga kvalitetsprodukter på den europeiska marknaden.

Både Indien och Kina har över en miljard invånare vardera och utgör en ofantlig marknad i takt med att ekonomierna växer. Men för att ekonomierna ska växa krävs stora energitillgångar. Bägge länderna håller på att lägga beslag på stora delar av världens energiresurser.

Fru talman! Länder som Indien och Kina är i dag EU:s och USA:s viktigaste handelspartner. Möjligheterna, och potentialen, för svenska och europeiska företag att handla, investera och växa i dessa två stora ekonomier är mycket goda. I ekonomierna i Sverige och hela Västeuropa upplever man att arbetstillfällena försvinner till dessa länder och att konkurrensen om industrietableringar ökar. Det ställer nya krav och är en utmaning för väst. Utvecklingen behöver inte vara negativ förutsatt att den produktivitet och kreativitet som växer och gror sig allt starkare i Indien och Kina tas till vara och utvecklas inom ramen för demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Samtidigt präglas denna del av världen av instabilitet i form av latent regionala konflikter, såsom Kashmirkonflikten mellan Indien och Pakistan, som båda innehar kärnvapen, och Kinas aggressiva diplomatiska utspel mot Taiwan, liksom dess militära upprustning, som främst riktar sig mot Taiwan. Även relationerna mellan Kina och Japan har i ett historiskt perspektiv varit spända. Dessa verbala skärmytslingar kan, om de inte hanteras på rätt sätt, urarta i väpnad konflikt och få globala effekter.

Kinas försök att bibehålla diktaturen och enpartistaten i en hastigt växande marknadsekonomi kan i kombination med Kinas närmande till Ryssland negativt påverka den framtida säkerhetssituationen i Asien och övriga världen.

Hur väl Sverige och Europeiska unionen kommer att hantera dessa krav på omställning och samverkan i framtiden blir avgörande för vår ekonomiska och säkerhetsmässiga utveckling.

Fru talman! Det förekommer allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i Kina. EU:s medlemsländer kan genom att upprätthålla EU:s vapenembargo mot Kina ge en tydlig signal till landets regim om att man inte accepterar MR-situationen i landet. Vidare har Kinas aggressiva diplomatiska utspel mot Taiwan, antagandet av en ny lag mot utträde, den så kallade antiseccessionslagen, samt militär upprustning som främst riktar sig mot Taiwan förstärkt oron inom EU-kretsen, liksom i USA och Japan, över den regionala stabiliteten.

EU:s uppförandekod kring vapenexport bör skärpas särskilt vad gäller kriterierna kring mänskliga rättigheter, stabilitet och säkerhet i regionen samt nationell säkerhet för vänligt sinnade nationer och allierade.

Sverige och EU måste påtala och fördöma de allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna som pågår i Kina. Relationerna mellan Kina och Taiwan måste hanteras på fredlig väg och varje hot om användning av militärt våld avvisas.

Kina är förutom världens folkrikaste land också jordens största kommunistdiktatur. Den ekonomiska liberaliseringen har inte åtföljts av politisk demokratisering. Små förändringar görs för att blidka omvärlden, men det fria ordet är fortfarande starkt beskuret och förtryckt. Staten kontrollerar Internet, tidningar och andra medier. Den som protesterar och är oliktänkande utsätter sig för stora risker. Den slutna diktaturen i Kina försvårar det nödvändiga internationella samarbete som krävs i många gemensamma viktiga frågor. Som exempel kan nämnas bekämpningen av hiv/aids och andra världsomfattande sjukdomar, till exempel fågelinfluensan. I planeringen av världens energiresurser bör även världens folkrikaste land delta.

En demokratisk utveckling i Kina skulle medföra ökad stabilitet i regionen och att relationen mellan Kina och Taiwan löses på fredlig väg. Utvecklingen i Kina är en av de viktigaste strategiska parametrarna i internationell politik. Sverige och EU tillsammans med USA måste vara pådrivande i denna process. Vi bör upprätthålla kontakten med Kina och söka samarbete och partnerskap i olika frågor och på det sättet verka för att Kina successivt demokratiseras. Det är en oroande utveckling att Kina förstärker sina förbindelser med Ryssland, vars demokratiska utveckling i dag kan ifrågasättas.

De mänskliga rättigheterna är universella och måste respekteras universellt. Att framhäva detta ska vara en hörnsten i svensk utrikespolitik. Sverige och EU ska i sina förbindelser med andra länder och i FN i större utsträckning värna och framhäva demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna som grund för samhällelig utveckling. Det gäller inte minst i Sveriges och EU:s relationer till Kina, med landets allvarliga brister i respekt för de mänskliga rättigheterna. Sverige måste fortlöpande verka för att EU påtalar och fördömer de allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna som pågår i Kina.

Fru talman! Till skillnad från Kina är Indien en demokrati med ett självständigt domstolsväsende och med ett rättssystem baserat på en skriven grundlag. Landet har också en omfattande lagstiftning till skydd för de mänskliga rättigheterna men har fortfarande en bit kvar på MR-området.

Det förekommer till exempel fortfarande kränkningar av de mänskliga rättigheterna från polisens och militärens sida och inom fängelsevår-

den gentemot framför allt olika utsatta grupper, som kvinnor, barn, lågkastiga, handikappade och homosexuella. Korruptionen är delvis utbredd, och på grund av fattigdom och dålig utbildning har många svårt att hävda sina rättigheter. En allvarlig brist i rättssäkerheten är att domstolarna är extremt överbelastade, vilket innebär att många väntar, ibland i årtal, i häkten på att få sin sak prövad i rättegång.

I vissa fall är dessa allvarliga förhållanden djupt rotade i den sociala och ekonomiska och till och med den politiska samhällsstrukturen. Kastsystemet är än i dag djupt rotat i det indiska samhället. Sverige och EU bör i sina relationer med Indien påtala att full respekt för de mänskliga rättigheterna såsom minoriteters rättigheter, särskilt diskriminering på grund av kast, religionsfrihet, dödsstraffet samt rättigheter på miljöområdet utgör goda garantier för långsiktig ekonomisk utveckling och socialt välbefinnande.

I sin egenskap av en demokrati och en regionalt viktig aktör kan Indien spela en framskjuten roll för att främja en demokratisk utveckling i andra delar av Asien. Sverige och EU bör inom ramen för EU:s och Indiens strategiska partnerskap uppmuntra och ge sitt stöd för detta.

Indiens växande säkerhetspolitiska roll, aspirationer på plats i FN:s säkerhetsråd, ökade försvarssatsningar i kombination med en stark ekonomi samt Indiens växande regionala och internationella ambitioner märks inte minst i landets till antalet ökande och fördjupade strategiska partnerskap med länder som Australien, USA, Sydkorea och Japan.

Sverige har goda förutsättningar att hitta samarbete i olika former med Indien. Vi har inte ett förflutet som kolonialmakt, och våra demokratiska grundvärderingar är gemensamma. Svenska företag har haft stora framgångar. Som exempel kan nämnas stora industriprojekt, tillverkning av konsumtionsartiklar och samverkan inom det allra senaste inom IT-teknologin. Indiens låga arbetskraftskostnader i kombination med högt teknologiskt kunnande gör landet framgångsrikt.

Fru talman! Det ekonomiska maktcentrumet håller på att flytta österut. Maktbalansen i världen förskjuts, och säkerhetsläget förändras. Ryssland och Kina utvecklar ett militärt samarbete. Kina har stora intressen i USA:s ekonomi, och bägge länderna är ömsesidigt beroende av varandra. Nya maktkonstellationer håller på att utvecklas. Detta måste få ett större utrymme i debatten i Sverige och EU. Vi måste fundera över hur vi förbereder oss på den nya situationen – hur vi skapar de spetskompetenser som ska göra att vi kan hålla jämn takt med ekonomierna i öst. Vi talar i dag väldigt mycket om hur vi vill påverka utvecklingen i Sydostasien – vi måste också tala om hur utvecklingen i Sydostasien kommer att påverka oss.

Anf. 51 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Först ska jag be att få yrka bifall till förslaget i betänkandet UU20 och avslag på motionerna, vilket jag glömde tidigare.

Vad gäller Björn Hamiltons anförande kan jag instämma i väldigt stora delar av det. I vissa delar finns det dock en nyansskillnad.

Jag tycker att man kan se en väldigt stor skillnad på Kina i dag mot för några år sedan. Björn Hamilton talar i dag om en sluten diktatur, men det håller i stor utsträckning på att omvandlas. Bara här i Sverige har vi haft närmare 80 minister- eller viceministerbesök de senaste åren, så det

är en väldig frekvens i besöken just nu. Jag vill notera att det är en skillnad i möjligheterna att utbyta tankar och att påverka Kina mot tidigare. Vad gäller hälsofrågan och att bekämpa sars fick Kina beröm av FN för sin förmåga att hantera sarsutvecklingen. Det finns alltså inte bara den gamla bilden utan också mycket nytt.

Jag vill dock ställa en fråga till Björn Hamilton. Moderaterna skiljer sig från många av de andra partierna i Sveriges riksdag i ambitionsnivå vad gäller bistånd. Som vi tidigare har hört bland annat Agne Hansson från Centerpartiet säga är biståndet en möjlighet för oss att utöva påverkan, inte minst i den asiatiska regionen. Därför skulle jag vilja fråga Björn Hamilton: Vilka projekt i det svenska biståndet till Asien önskar ni ta bort? Är det stödet till Raoul Wallenberg-institutet, som utövar påverkan vad gäller mänskliga rättigheter i Kina? Är det miljöprojekten? Vilka projekt är det ni önskar ta bort?

Anf. 52 BJÖRN HAMILTON (m) replik:

Fru talman! Balansgången, som Socialdemokraterna säkert också är väl medvetna om, när det gäller hur man ska uppträda gentemot Kina är svår. Kina är säkert det land i världen som kommer att påverka oss mest framöver, och det kommer bara att accentueras. Det är klart att det är näst intill oansvarigt att då sticka huvudet i sanden och säga att vi inte vill umgås, inte kan träffa varandra och så vidare.

Därför har vi precis som Socialdemokraterna intagit ståndpunkten att vi måste umgås, men vi måste samtidigt hela tiden vara uppmärksamma och påpeka missförhållanden för Kina och försöka påverka dem i en demokratisk riktning.

Jag kan hålla med om att det har skett stora förändringar i Kina under det senaste året, men det är väldigt mycket som återstår att göra. Det är förmodligen rätt mycket krusningar på ytan. Om man reser i Kina, som jag har gjort nyligen, och ser hur det går till där blir man förfärad. Vi kan se på hur man behandlar bönder och lokalbefolkning och hur man kör över minoriteter. När man ska bygga en väg bryr man sig inte om att fråga dem som bor där, utan man skyfflar bara bort husen. Man har en inställning till människor som är alldeles förfärande. Det smittar naturligtvis av sig på hela systemet.

Vi kommer naturligtvis hela tiden att påpeka detta och försöka påverka det. Men jag upprepar att vi ändå vill upprätthålla förbindelserna med Kina, så att vi också kan använda den vägen för att påverka Kina och så att vi kan förbereda oss för vad som kommer när Kinas ekonomi blir ännu större.

Jag kan inte gå in i detaljer när det gäller frågan om biståndet. Personligen tycker jag att det är en avvägning som man måste göra här. I en sådan växande ekonomi behövs det kanske inget bistånd från Sverige. Biståndet kan kanske göra mer nytta någon annanstans, men om man med olika metoder använder biståndet för att påverka utvecklingen i Kina har jag i och för sig inget emot det.

Anf. 53 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Det svaret kan jag inte vara nöjd med. Det är ett alldeles för övergripande och svepande svar.

Om man säger att man vill ha en lägre ambitionsnivå när det gäller bistånd måste man också tänka på de konsekvenser det har. Det rimligaste är väl att man ser till hur biståndet ska vara ett sätt att påverka i de frågor som är våra hjärtefrågor, till exempel frågor om demokrati och mänskliga rättigheter. Där använder vi biståndet på ett konkret sätt i relation till Kina.

Björn Hamilton talade här i talarstolen om Kina som världens största kommunistiska diktatur, och han har också rest i landet och sett förtrycket mot människor och bristerna i den samhällsbild som finns i Kina. Är det då inte rimligt att anta att Moderaterna – åtminstone de moderater som sitter i utskottet – noga har tänkt igenom vilka konsekvenser det får om man drar ned på biståndet?

Biståndet är en möjlighet. Sverige har en unik möjlighet. Sverige är i relation till Kina ett litet land med en liten befolkning, men vi har en unik möjlighet till påverkan också. Vi var de som först fick möjlighet till ett människorättsprojekt i Kina genom Raoul Wallenberginstitutet. Det handlade om att utbilda fängvårdare och andra i mänskliga rättigheter. På det sättet får de en helt annan insikt i sådana frågor.

Det är väl rimligt att anta att Moderaterna har tänkt igenom vilka konsekvenserna blir av neddragningar eller minskad ambitionsnivå när det gäller bistånd, inte minst i länder som Kina. Ni har kanske inte haft möjlighet att bedöma vad det har för påverkan i Laos eller andra mindre länder, men nog måste ni ganska noga ha tänkt igenom vilka konsekvenser det får i världens största diktatur?

Anf. 54 BJÖRN HAMILTON (m) replik:

Fru talman! Det är väl inget som säger att vi drar ned biståndet till demokratiutveckling bara för att vi har en lägre ansats än regeringen när det gäller biståndet generellt. Jag är för att man med biståndspengar försöker påverka världen i demokratisk riktning.

Jag har rätt stor erfarenhet av Colombia, där jag vet att regeringen har varit inne. Där har man tyvärr använt biståndspengar på ett sådant sätt att det inte får direkt påverkan på utvecklingen – mot våld och så vidare – för man har valt fel kanal.

Generellt tycker jag att detta är viktigt, och jag vill understryka att jag tror att vår biståndsram kan inrymma pengar och resurser även till sådana här åtgärder.

Anf. 55 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Fru talman! Först skulle jag vilja säga att Vänsterpartiet i grunden instämmer med utrikesutskottets överväganden i betänkandet *En svensk Asienpolitik*. Vi delar regeringens och utskottets bedömning av att utvecklingen i världen under det kommande seklet kommer att vara nära förbunden med utvecklingen i Asien.

Utvecklingen i Asien går fort. Strategidokumentet utgör en bas som kan utvecklas vidare. En del länder som omnämns i betänkandet är länder med representativ parlamentarisk demokrati med flerpartisystem, till exempel Indien. En del är det inte, till exempel Kina. Vad som förenar de flesta mångkulturella och mångreligiösa samhällen i Asien är att de är inne i en förändringsprocess.

Förändringsprocesser börjar för det mesta med juridiska anpassningar som nås efter ett ihärdigt och tålmodigt arbete. Tillämpningar av sådana anpassningar i sin tur kräver konstruktiv kritik utifrån och ett mödosamt arbete med rättvis tillämpning av dessa inifrån. I den bemärkelsen har våra yrkanden i utskottet behandlats positivt. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.

Anf. 56 GABRIEL ROMANUS (fp):

Fru talman! Först vill jag komma med en tyvärr alltför vanlig observation. Vi behandlar nu en skrivelse från regeringen, men inget av de berörda statsråden tycker att det är viktigt nog att delta. Vi får trösta oss med att före detta medarbetaren i Utrikesdepartementet, numera företrädare för utskottsmajoriteten är här. Det uppskattar vi naturligtvis.

Kina, har vi just fått veta, är invalt i den nya kommission för mänskliga rättigheter som FN har startat. Det är ett oroande tecken. Det är sjukt. Världens största diktatur, som ägnar sig åt systematisk kränkning av mänskliga rättigheter och demokrati, ska vara med och granska hur andra lever upp till de mänskliga rättigheternas krav. Det enda tröstande i sammanhanget är att Kina därmed också kommer att granskas särskilt noga. Hur den granskningen utfaller blir ett test av reformen – kommer Kina att lyckas blockera en kritisk rapport eller inte?

Kent Härstedt sade här tidigare att ett-Kina-politiken försvaras av att varken Taiwan eller Tibet har begärt självständighet från Kina. Det är naturligtvis ett argument. Men det som man saknar är en kraftfull bekännelse att det är befolkningen på Taiwan och den tibetanska befolkningen som ska avgöra hur det ska bli i framtiden. Det handlar inte om några små landskap som försöker bryta sig loss. Taiwan har lika många invånare som hela Norden, som består av fem nationer, och tibetanerna är ett folk som har varit självständigt men som ockuperades av Kina på 1950-talet.

När vi var en samling parlamentariker på besök i Tibet fick vi till leda av våra överrockar och värdar höra talas om den fredliga befrielsen av Tibet: "The peaceful liberation of Tibet". Till slut kunde jag inte hålla mig längre, så under en bussresa tog jag en diskussion med en av våra överrockar och sade att den där befrielsen var väl inte särskilt fredlig, trots allt, och det fick han ju erkänna då. Men detta är ett tecken på hur man lyckas likrikta detta enorma land så att dessa fraser ständigt upprepas.

När jag var där med ett riksdagsutskott för ett antal år sedan sade man att de fyras gäng hade ansvar för allting. I varenda liten ort fick vi höra att det är de fyras gäng som är skurkarna. Man försvarade alltså den dåvarande regimen.

På onsdag är det elva år sedan Panchen lama, den näst högsta religiösa ledaren i Tibet, kidnappades. En grupp riksdagsledamöter kommer att kräva hans frigivning. Jag hoppas att det är en av de många små möjligheter som vi har att påverka utvecklingen. För det är ändå så – det erfor vi när vi var i Tibet – att Kina påverkas av protesterna utifrån. Det gör att förtrycket, även om det kvarstår, ändå är något mildare. Därför ska vi fortsätta att protestera, att ta upp den här frågan.

Vi har ett par reservationer här som handlar om Tibet och Taiwan. Jag är besviken över att vi bara har fått stöd för den ena av dem av Mil-

jöpartiet men inte av något annat parti. Men jag nöjer mig med att instämma i Nina Lundströms yrkande om bifall till vår reservation om Burma.

Anf. 57 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Först och främst vill jag tacka för Gabriel Romanus engagemang, både för Taiwan och för Tibet. Jag tycker båda frågorna kräver ett mycket större engagemang än vad vi egentligen ser i dag. Jag har tidigare, i mitt huvudanförande, berört Taiwan ganska utförligt. Jag har varit där på presidentinstallationen tillsammans med Lars Leijonborg. Jag har besökt Taiwan vid mer än ett tillfälle och tillhör dem som absolut tycker att vi ska utveckla relationerna med Taiwan. Det är en utvecklad demokrati i dag. De har gått från ett långvarigt enpartistyre, genom Kuomintang, till en introduktion av demokrati som vi välkomnar. Vi har också sett en utveckling av det taiwanesiska samhället.

Ett-Kina-politiken är inte lätt att hantera. Inte ens USA eller andra stora nationer som också står Taiwan nära har valt att gå ifrån ett-Kina-politiken. I grunden ligger att taiwaneserna först måste göra ett vägval. Det vägvalet har de inte gjort. Därför kan vi inte heller erkänna Taiwan självständigt.

När det gäller Tibet är situationen ännu mer besvärlig. Jag har haft ett långt engagemang och tycker att det är en av de mest hjärtskärande och svåra situationer när det gäller flyktingsituationen med de 150 000 tibetanerna i Indien och på andra platser i världen men också situationen inne i Tibet, där tibetanerna inte har möjlighet att fullt ut utöva sin religion och tala sitt språk. Inte heller autonomin är utvecklad på ett sätt som skulle vara önskvärt, så: Allt stöd till den tibetanska strävan om autonomi! Men inte heller Dalai lama begär självständighet i dagsläget.

Anf. 58 GABRIEL ROMANUS (fp) replik:

Fru talman! Det är sant att så länge inte tibetaner och taiwaneser själva har tagit ställning för ett oberoende och självständighet – i Tibets fall har man backat lite grann – så behöver inte vi kräva det. Det som vi däremot kan göra är att bekänna oss till principen att det är Taiwans folk och Tibets folk – tibetanerna, inte de som har flyttats dit för att ändra befolkningsbalansen – som ska avgöra. De är sannerligen tillräckligt stora nationer för att kunna stå på egna ben, om de vill det själva. Det ska vi kunna bekänna oss till. Det tycker jag är en springande punkt.

Vi kan arbeta intensivt för att Taiwan, som nu är en demokrati, också bereds plats i demokratiernas rådslag på olika sätt, framför allt i Världshälsoorganisationen där de har mycket att bidra med och det just i fågelinfluensans dagar vore ett stort tillskott om Taiwan fick det. Nu är det ju så att inte ens journalister från Taiwan får ackreditering och kan bevaka världshälsoförsamlingen, vilket är helt absurt.

En sak som vi skulle kunna göra i Sverige är att ge visum till företrädare för ledningen på Taiwan. När vi hade en parlamentarikerkonferens här vägrades ledande företrädare för Taiwan visum. Ungefär ett år senare får företrädare för terroristorganisationen Hamas visum för att komma hit och träffa svenska riksdagsmän från Socialdemokraterna. Det är en lite pinsam jämförelse, tycker jag, och den borde vara talande också för Kent

Anf. 59 KENT HÄRSTEDT (s) replik:

Fru talman! Nu spretar inlägget till olika världsdelar, men låt mig ta dem i ordning. När det gäller Taiwan är situationen glasklar. Innan de själva begär självständighet kan inte vi förklara dem självständiga. Det finns, vad jag förstår, inte någonting som är på gång heller. Jag har frekventa kontakter på Taiwan och har besökt det vid flera tillfällen.

Vad gäller Tibet är det som Romanus säger. Där har Dalai lama själv backat till en mer pragmatisk och möjlig linje att komma fram. Vad jag förstår pågår samtal just nu mellan Peking och exilregeringen i Damsala. Förhoppningsvis, i kombination med trycket utifrån, kan det leda till att man tar kliv framåt.

Kopplingen görs mellan en regeringsföreträdare från ett land som inte är erkänt och en demokratiskt vald ledare för det palestinska folket. Vad det gäller regeringsföreträdaren från den palestinska regeringen så har vad jag förstår EU en gemensam linje. Man tar inte emot företrädare för den palestinska regeringen på regeringsnivå eller politisk nivå. Däremot har genom EU-konsultationer personer möjlighet att besöka Europeiska unionen. Vad jag vet har den konsultationen ägt rum inom Europeiska unionen. Några är besvikna över att detta äger rum, men det är EU-linjen som gäller här. Den linjen är väl densamma vad det gäller Taiwan.

Anf. 60 GABRIEL ROMANUS (fp) replik:

Fru talman! Vi diskuterar inte Mellanöstern nu, även om Palestina väl också ligger i Asien. Det som jag tyckte var en talande och pinsam jämförelse är att representanter för en terroristorganisation får komma hit, dess ledande så kallade ministrar får komma hit och träffa svenska riksdagsledamöter från Socialdemokraterna, medan däremot en synnerligen demokratiskt vald företrädare för Taiwan inte får komma hit för en stor internationell parlamentarisk konferens med riksdagsledamöter från flera olika partier. Jag är helt säker på att ingenting skulle ha hindrat Sverige från att ge visum till den företrädaren likaväl som man kan göra på andra håll. Ingenting hindrar heller att vi bekänner oss till principen att om Tibets folk eller Taiwans folk vill ha självständighet ska de få det. Samtidigt vet vi att på grund av Kinas utpressning har de varit tvungna att i Tibets fall backa. I Taiwans fall känner de sig så hotade att de inte vågar kräva självständighet på grund av de vapenarsenaler som riktas mot Taiwan även om de skulle vilja det, vilket vi alltså inte vet. Men vi kan gott bekänna oss till den principen.

Kina trycker på, och vi vill alla komma in på Kinas marknad. Men det som vi glömmar ibland är att likaväl som vi är beroende av att få sälja till Kina är Kina beroende av att få våra affärer. Därför ska vi inte vara så svaga i förhållande till Kinas utpressning. Min kollega Nina Lundström kunde visa tidigare hur man hade fallit undan för Kinas påtryckningar vid den ASEP-konferens som hölls nyligen. Vi är lite för flata när det gäller Kina. Även om vi är ett litet land borde vi kunna stå på oss och utöva större inflytande genom en tuffare politik i EU.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Framställning

2005/06:RRS27 Riksrevisionens styrelses framställning angående den statliga kontrollen av begravningsverksamheten

Redogörelse

2005/06:RRS20 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående granskningen av årsredovisningen för staten 2005

Försvarsutskottets betänkanden

2005/06:FöU10 Renovering och modifiering av artillerisystemet Hau-bits 77B

2005/06:FöU11 Reformerad styrning och förvaltning för försvaret

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2005/06:SfU15 Höjt inkomsttak vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst och höjd lägstanivå för hel föräldrapenning

2005/06:SfU16 Vissa socialförsäkringsfrågor

Finansutskottets betänkanden

2005/06:FiU8 En ny lag om lägenhetsregister

2005/06:FiU25 Riksrevisionens årsredovisning för 2005

11 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 12 maj

2005/06:402 av *Yvonne Andersson* (kd) till statsrådet Morgan Johansson
Utbredningen av osteoporos

2005/06:403 av *Axel Darvik* (fp) till statsrådet Lena Hallengren
Regeringens ungdomspolitik

2005/06:404 av tredje vice talman *Helena Höij* (kd) till utrikesminister
Jan Eliasson

Ambassad i Tunisien

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 30 maj.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 maj

2005/06:1592 av *Peter Danielsson* (m) till socialminister Berit Andnor
Statistik om gränsgångare

2005/06:1593 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till statsrådet Ylva
Johansson

Utvärdering av institutionsvården för ungdomar

2005/06:1594 av *Britta Rådström* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Alkolås på utländska transportfordon

2005/06:1595 av *Åsa Torstensson* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Bohusbanan

2005/06:1596 av *Christer Nylander* (fp) till statsrådet Ibrahim Baylan
Arbetsmiljön i skolan

2005/06:1597 av *Christer Nylander* (fp) till statsrådet Ibrahim Baylan
Arbetsro i skolan

2005/06:1598 av *Martin Andreasson* (fp) till utrikesminister Jan Eliasson
Förbud mot homosexuella relationer i Nicaragua

2005/06:1599 av *Anne Marie Brodén* (m) till statsrådet Lena Sommestad
Mobiltelefonanvändningens skaderisker

2005/06:1600 av *Ulla Löfgren* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Brottskadlagen

2005/06:1601 av *Cecilia Widegren* (m) till jordbruksminister Ann-
Christin Nykvist

Myndigheters upphandling av livsmedel

2005/06:1602 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Jan Eliasson
Fateh Jamus försvinnande

2005/06:1603 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Jan Eliasson
Västsaharas rätt till självbestämmande

2005/06:1604 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Jan Eliasson
Fiskeavtalet mellan EU och Marocko

2005/06:1605 av *Berit Jóhannesson* (v) till försvarsminister Leni Björk-
lund

FN:s resolution 1325:2000

2005/06:1606 av *Sören Wibe* (s) till utbildnings- och kulturminister Leif
Pagrotsky

Den regionala snedfördelningen i universitetsstyrelser och forskningsstif-
telser

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 16 maj.

Prot. 2005/06:122 13 § Kammaren åtskildes kl. 12.50.
12 maj

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 10.56 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
2 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	1
3 § Hänvisning av ärende till utskott.....	1
4 § Förnyad bordläggning	2
5 § Skydd för störningskänslig forskning	2
Utbildningsutskottets betänkande 2005/06:UbU18	2
(Beslut skulle fattas den 16 maj.)	2
6 § Åtgärder mot svarttaxi m.m.	2
Trafikutskottets betänkande 2005/06:TU14	2
Anf. 1 MONICA GREEN (s)	2
Anf. 2 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m).....	2
Anf. 3 CHRISTER WINBÄCK (fp).....	4
Anf. 4 TUVE SKÅNBERG (kd)	5
Anf. 5 STAFFAN DANIELSSON (c).....	5
Anf. 6 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	7
Anf. 7 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik	8
Anf. 8 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	9
Anf. 9 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m) replik	9
Anf. 10 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	10
Anf. 11 TUVE SKÅNBERG (kd) replik	10
Anf. 12 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	10
Anf. 13 KARIN THORBORG (v).....	10
Anf. 14 KARIN SVENSSON SMITH (-)	11
Anf. 15 MAGDALENA ANDERSSON (m).....	13
(Beslut skulle fattas den 16 maj.)	14
7 § En svensk Asienpolitik.....	14
Utrikesutskottets betänkande 2005/06:UU20	14
Anf. 16 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	14
Anf. 17 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	17
Anf. 18 AGNE HANSSON (c).....	19
Anf. 19 KENT HÄRSTEDT (s)	21
Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (fp) replik.....	24
Anf. 21 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	24
Anf. 22 NINA LUNDSTRÖM (fp) replik.....	25
Anf. 23 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	25
Anf. 24 ROSITA RUNEGRUND (kd) replik.....	26
Anf. 25 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	26
Anf. 26 ROSITA RUNEGRUND (kd) replik.....	26
Anf. 27 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	26
Anf. 28 AGNE HANSSON (c) replik	27
Anf. 29 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	27
Anf. 30 AGNE HANSSON (c) replik	28
Anf. 31 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	28
(forts. 9 §).....	29

Ajournering	29
Återupptagna förhandlingar	29
8 § Aktuell debatt: Våldsangrepp mot politiska partier och myndigheter	29
Anf. 32 JOHAN PEHRSON (fp)	29
Anf. 33 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	30
Anf. 34 JOHAN PEHRSON (fp)	31
Anf. 35 HENRIK VON SYDOW (m).....	33
Anf. 36 TUVE SKÅNBERG (kd).....	34
Anf. 37 MATS EINARSSON (v).....	36
Anf. 38 JOHAN LINANDER (c).....	37
Anf. 39 LEIF BJÖRNLOD (mp).....	39
Anf. 40 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	40
Anf. 41 JOHAN PEHRSON (fp)	41
Anf. 42 HENRIK VON SYDOW (m).....	42
Anf. 43 TUVE SKÅNBERG (kd).....	43
Anf. 44 MATS EINARSSON (v).....	43
Anf. 45 JOHAN LINANDER (c).....	44
Anf. 46 LEIF BJÖRNLOD (mp).....	44
Anf. 47 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	45
Anf. 48 JOHAN PEHRSON (fp)	46
Anf. 49 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	47
9 § (forts. från 7 §) En svensk Asienpolitik (forts. UU20)	47
Anf. 50 BJÖRN HAMILTON (m)	47
Anf. 51 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	50
Anf. 52 BJÖRN HAMILTON (m) replik.....	51
Anf. 53 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	51
Anf. 54 BJÖRN HAMILTON (m) replik.....	52
Anf. 55 SERMIN ÖZÜRKÜT (v).....	52
Anf. 56 GABRIEL ROMANUS (fp)	53
Anf. 57 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	54
Anf. 58 GABRIEL ROMANUS (fp) replik	54
Anf. 59 KENT HÄRSTEDT (s) replik.....	55
Anf. 60 GABRIEL ROMANUS (fp) replik	55
(Beslut skulle fattas den 16 maj.)	55
10 § Bordläggning	56
11 § Anmälan om interpellationer	56
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	57
13 § Kammaren åtskildes kl. 12.50.	58

